



ИНД-61

Иргэний Нисэхийн Багц Дүрэм

Нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэл

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-61 нь нисгэгч, сурагч-нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэлтэй холбоотой нөхцөл, эрх ба хязгаарлалтыг багтаасан, нисгэгч болон сурагч-нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэл олгох болон эзэмшихэд тавих шаардлагыг тогтооно.

Энэ дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Сайдын баталсан ИНД-61-ийн цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-61, түүний нэмэлт, өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллага /ICAO/-ын 1992 оны 29-р чуулганы A29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 дугаар сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн багц дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх**Хүчин төгөлдөр огноо**

Анхны боловсруулалт	2002 оны 9 сарын 17
Нэмэлт, өөрчлөлт 1	2005 оны 9 сарын 14
Нэмэлт, өөрчлөлт 2	2010 оны 4 сарын 16
Нэмэлт, өөрчлөлт 3 (Шинэчлэлт)	2017 оны ... сарын ...

Тэмдэглэл: ИНД-61-ийн шинэчлэлтийг англи болон монгол хэл дээр, NZ Part 61 Amend.12-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

А Бүлэг. Ерөнхий зүйл	7
61.1 Зорилго	7
61.3 Тодорхойлолт	7
61.5 Нисгэгчийн үнэмлэх болон зэрэглэлд тавих шаардлага	7
61.7 Нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэл болон зөвшөөрөл	10
61.9 Гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхийг хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл	11
61.11 Хүсэлт гаргах болон мэргэшлийн шаардлага	11
61.13 Нөөц	12
61.15 Нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэлийн хугацаа	12
61.17 Бичгийн шалгалт - урьдчилсан шаардлага болон дүн.....	12
61.19 Бичгийн шалгалт - хориглох зүйлс	12
61.21 Нислэгийн шалгалт	13
61.23 Нөөц	14
61.25 Нислэгийн сургалт болон шалгалт - ерөнхий шаардлага.....	14
61.27 Шалгагч-нисгэгчийн үүрэг	15
61.29 Нисгэгчийн дэвтэр - ерөнхий шаардлага.....	15
61.31 Нисгэгчийн дэвтэр - нислэгийн цаг тооцох	18
61.33 Нисгэгчийн дэвтэр - дадлагажуурын цаг тооцох	19
61.35 Эрүүл мэндийн шаардлага	19
61.37 Нислэгийн туршлага хадгалах.....	21
61.39 Хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ	23
61.41 Доод эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл ашиглах.....	24
61.43 Мэргэжлийн ур чадварын шалгалт	24
В Бүлэг. Агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл	25
61.51 Зорилго	25
61.53 Нөхцөл хангах шаардлага	25
61.55 Зэрэглэл олгох.....	25
61.57 Анхдагч маягийн эрх	26
С Бүлэг. Сурагч-нисгэгч	27
61.101 Зорилго	27
61.103 Ерөнхий зүйл	27
61.105 Бие даасан нислэгийн шаардлага	27
61.107 Хязгаарлалт.....	29
Д Бүлэг. Хувийн нисгэгчийн үнэмлэх	30
61.151 Зорилго	30
61.153 Нөхцөл хангах шаардлага	30
61.155 Эрх, хязгаарлалт	32
61.157 Хүчинтэй байх шаардлага	32
Е Бүлэг. Коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх	33
61.201 Зорилго	33
61.203 Нөхцөл хангах шаардлага	33
61.205 Эрх, хязгаарлалт	34
61.207 Хүчинтэй байх шаардлага	35

F Бүлэг. Агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх	35
61.251 Зорилго	35
61.253 Нөхцөл хангах шаардлага	35
61.255 Эрх	37
61.257 Хүчинтэй байх шаардлага	37
G Бүлэг. Багш-нисгэгчийн зэрэглэл	38
61.301 Зорилго	38
61.303 Нөхцөл хангах шаардлага	38
61.304 Зэрэглэл олгох.....	42
61.305 Эрх, хязгаарлалт	42
61.307 Хүчинтэй байх шаардлага	45
61.309 E-Категорийн багш-нисгэгчийн шилжилтийн зохицуулалт	46
H Бүлэг. Сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх.....	47
61.351 Зорилго	47
61.353 Тодорхойлолт	47
61.355 Нөхцөл хангах шаардлага	47
61.357 Эрх, хязгаарлалт	48
61.359 Сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийн эрүүл мэндийн өөрчлөлт.....	49
61.361 Хүчинтэй байх шаардлага	49
I Бүлэг. Нөөц.....	49
J Бүлэг. Нөөц.....	49
K Бүлэг. Нөөц.....	49
L Бүлэг. Аэробатик нислэгийн зэрэглэл.....	50
61.551 Нөхцөл хангах шаардлага	50
61.553 Зэрэглэл олгох.....	51
61.555 Эрх, хязгаарлалт	51
61.557 Хүчинтэй байх шаардлага	51
M Бүлэг. Глайдер чирэх зэрэглэл.....	52
61.601 Нөхцөл хангах шаардлага	52
61.603 Зэрэглэл олгох.....	52
61.605 Эрх хязгаарлалт	53
61.607 Хүчинтэй байх шаардлага	53
N Бүлэг. Шүхэр хаях зэрэглэл	53
61.651 Нөхцөл хангах шаардлага	53
61.653. Зэрэглэл олгох.....	54
61.655 Эрх, хязгаарлалт	54
61.657 Хүчинтэй байх шаардлага	54
O Бүлэг. Хөдөө аж ахуйн зэрэглэл	55
61.701 Нөхцөл хангах шаардлага	55
61.703 Зэрэглэл олгох.....	56
61.705 Эрх, хязгаарлалт	56
61.707 Хүчинтэй байх шаардлага	57

61.709	Хөдөө аж ахуйн зэрэглэлийн шилжилтийн нөхцөл	58
61.710	Хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл	58
ОА Бүлэг — Агаараас бордоо цацах зэрэглэл.....		58
61.711	Нөхцөл хангах шаардлага	58
61.713	Зэрэглэл олгох.....	58
61.715	Эрх, хязгаарлалт	59
61.717	Хүчинтэй байх шаардлага	59
61.719	ХАА-н зэрэглэл эзэмшигчийн шилжилтийн зохицуулалт	60
ОВ Бүлэг — Агаараас шингэн цацах зэрэглэл.....		60
61.721	Нөхцөл хангах шаардлага	60
61.723	Зэрэглэл олгох.....	60
61.725	Эрх	61
61.727	Хүчинтэй байх шаардлага	61
61.729	ХАА-н зэрэглэл эзэмшигчийн шилжилтийн зохицуулалт	61
ОС Бүлэг— Агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл.....		62
61.731	Нөхцөл хангах шаардлага	62
61.733	Зэрэглэл олгох.....	62
61.735	Эрх	63
61.737	Хүчинтэй байх шаардлага	63
61.739	Хөдөө аж ахуйн зэрэглэл эзэмшигчийн шилжилтийн нөхцөл	63
Р Бүлэг. Нисгэгчийн химийн зэрэглэл		63
61.751	Нөхцөл хангах шаардлага	63
61.753	Зэрэглэл олгох.....	64
61.755	Эрх	64
61.757	Хүчинтэй байх шаардлага	64
Q Бүлэг. Хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл		64
61.801	Нөхцөл хангах шаардлага	64
61.803	Зэрэглэл олгох.....	67
61.805	Эрх, хязгаарлалт	67
61.807	Хүчинтэй байх шаардлага	67
R Бүлэг. Нөөц		68
S Бүлэг. Шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл		69
61.901	Нөхцөл хангах шаардлага	69
61.903	Зэрэглэл олгох.....	70
61.905	Эрх, хязгаарлалт	70
61.907	Хүчинтэй байх шаардлага	71
61.909	Мөрдөгдөж буй дүрмийн заалтыг хүчингүй болгох болон хадгалах.....	72

А Бүлэг. Ерөнхий зүйл

61.1 Зорилго

(а) Энэ Дүрэм нь:

- (1) нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэл болон хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл олгоход тавих нөхцөл хангах шаардлага;
- (2) агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл олгоход тавих нөхцөл хангах шаардлага;
- (3) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэх нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэл эзэмших этгээдийн дагаж мөрдөх нөхцөл;
- (4) нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэл болон хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрлийн эрх, хязгаарлалтыг тогтооно.

61.3 Тодорхойлолт

О, ОА, ОВ болон ОС Бүлгийн зорилгод нийцүүлэн энэ Дүрэмд –

Ур чадвараа амжилттай шалгуулах гэж, зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргагч, эсхүл зэрэглэл эзэмшигч нь тухайн зэрэглэлийн дагуу зөвшөөрөгдсөн холбогдох үйл ажиллагааг гүйцэтгэх хангалттай мэдлэг болон ур чадвараа харуулах зорилгоор ур чадварыг шалгахаар мэргэшсэн зохих шалгагч-нисгэгч, эсхүл багш-нисгэгчид 61.701, 61.707, 61.711, 61.717, 61.721, 61.727, 61.731 болон 61.737-гийн дагуу аман болон нислэгийн шалгалт өгөхийг ойлгоно.

61.5 Нисгэгчийн үнэмлэх болон зэрэглэлд тавих шаардлага

(а) **Нисгэгчийн үнэмлэх–Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа Монгол Улсын агаарын хөлөг:** Энэ зүйлийн (m), (n)-д зааснаас бусад тохиолдолд, Монгол Улсын бүртгэлтэй Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь тохирох, хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшсэн байх үүрэгтэй ба тухайн үнэмлэхийг:

- (1) энэ Дүрмийн дагуу олгосон; эсхүл
- (2) нисгэгчийг үнэмлэхжүүлэх гадаадын эрх бүхий байгууллага олгосон ба 61.9-ийн дагуу хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөлтэй байна.

(b) **Нисгэгчийн үнэмлэх–Монгол Улсын гадна үйл ажиллагаа явуулж байгаа Монгол Улсын агаарын хөлөг:** Энэ зүйлийн (n)-д зааснаас бусад тохиолдолд, Монгол Улсын бүртгэлтэй, Монгол Улсын гадна үйл ажиллагаа явуулж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч нь тохирох, хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшсэн байх үүрэгтэй ба тухайн үнэмлэхийг:

- (1) энэ Дүрмийн дагуу олгосон; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг үйл ажиллагаа явуулж байгаа Улсын нисгэгчийг үнэмлэхжүүлэх эрх бүхий байгууллагаас олгосон, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн; эсхүл

(3) нисгэгчийг үнэмлэхжүүлэх гадаадын эрх бүхий байгууллагаас олгосон ба 61.9-ийн дагуу хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөлтэй байна.

(c) **Нисгэгчийн үнэмлэх – Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа Гадаадын агаарын хөлөг:** Энэ зүйлийн (m), (n)-д зааснаас бусад тохиолдолд, Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа гадаадын агаарын хөлгийн нисгэгч нь дараах тохирох, хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшсэн байх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийн Бүртгэгч Улсын нисгэгчийг үнэмлэхжүүлэх эрх бүхий байгууллага олгосон, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн; эсхүл
- (2) энэ Дүрмийн дагуу олгосон, Монгол Улсын нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхийг агаарын хөлгийн Бүртгэгч Улсын нисгэгчийг үнэмлэхжүүлэх эрх бүхий байгууллага хүлээн зөвшөөрсөн.

(d) **Агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл:** Энэ зүйлийн (m)-ээс (q) хэсэг болон 61.57-д зааснаас бусад тохиолдолд, Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг, эсхүл Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа гадаадын агаарын хөлгийн нисгэгч нь тухайн агаарын хөлөгт, дараах хүчинтэй агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшсэн байх үүрэгтэй:

- (1) энэ Дүрмийн дагуу олгосон; эсхүл
- (2) гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд хавсаргасан ба 61.9-ийн дагуу олгосон хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөлд заасан; эсхүл
- (3) агаарын хөлгийн Бүртгэгч Улсын нисгэгчийг үнэмлэхжүүлэх эрх бүхий байгууллагаас олгосон, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд хавсаргасан; эсхүл
- (4) Монгол Улсын агаарын хөлөг үйл ажиллагаа явуулж байгаа улсын нисгэгчийг үнэмлэхжүүлэх эрх бүхий байгууллага олгосон, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд хавсаргасан.

(e) Нөөц

(f) Нөөц

(g) Нөөц

(h) Нөөц

(i) Нөөц

(j) **Хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл:** Энэ зүйлийн (m), (n)-д зааснаас бусад тохиолдолд, Монгол улсад хэрэглэлийн нислэгийн дүрэм (цаашид ХНД/IFR гэх)-ээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг, эсхүл гадаадын агаарын хөлгийн нисгэгч нь дараах тохирох, хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшсэн байх үүрэгтэй:

- (1) энэ Дүрмийн дагуу олгосон; эсхүл
- (2) гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд хавсаргасан ба 61.9-ийн дагуу олгосон хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөлд заасан, эсхүл

(3) Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг үйл ажиллагаа явуулж байгаа Улсын нисгэгчийг үнэмлэхжүүлэх эрх бүхий байгууллага олгосон, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд хавсаргасан, эсхүл;

(4) хамааралгүй;

(5) Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Бүртгэгч Улсын нисгэгчийг үнэмлэхжүүлэх эрх бүхий байгууллага олгосон, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд хавсаргасан.

(к) **Багш-нисгэгчийн зэрэглэл:** Багш-нисгэгчийн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэх этгээд нь энэ Дүрмийн дагуу олгосон, эсхүл гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд хавсаргасан ба 61.9-ийн дагуу олгосон хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөлд заасан тохирох, хүчинтэй багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшсэн байх үүрэгтэй.

(л) **Шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл:** Шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэх этгээд нь энэ Дүрмийн дагуу олгосон, эсхүл гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд хавсаргасан ба 61.9-ийн дагуу олгосон хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөлд заасан тохирох, хүчинтэй шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшсэн байх үүрэгтэй.

(м) Энэ Дүрмийн С Бүлгийн шаардлагыг хангаж байгаа сурагч-нисгэгчээс нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмшсэн байхыг шаардахгүй.

(н) Бөмбөлөг, глайдер, ханг-глайдер, микролайт, пара-глайдер, спортын хөнгөн агаарын хөлөг, эсхүл мото-глайдерын нисгэгчээс энэ Дүрмийн дагуу олгосон нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмшсэн байхыг шаардахгүй, хэрэв:

(1) тухайн нисгэгч нь агаарын хөлгөөр хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай нислэг үйлдээгүй бол;

(2) тухайн нисгэгч нь ИНД-103, ИНД-104, эсхүл ИНД-106–ын дагуу холбогдох нисгэгчийн болон үйл ажиллагааны шаардлагыг хангаж байгаа бол.

(о) Хэрэв тухайн багш нь ижил төстэй конфигурацитай онгоцны хувьд, агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэг бол, хүчинтэй А-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчээс ганц хөдөлгүүрт онгоцны нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэхэд агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшсэн байхыг шаардахгүй.

(р) ИНД-19.405(1)-ийн дагуу туршин нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгчээс агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшсэн байхыг шаардахгүй.

(q) Зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгч зөвшөөрсөн бол, агаарын хөлгийн нисгэгчийг агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмших зорилгоор ур чадвараа шалгуулах, эсхүл дадлагын нислэг үйлдэх үедээ агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшсэн байхыг шаардахгүй.

61.7 Нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэл болон зөвшөөрөл

(a) Дарга, хууль болон энэ Дүрмийн холбогдох шаардлагын дагуу дараах маягийн нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэл болон зөвшөөрлийг олгоно:

- | | |
|---|--|
| (1) сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх: | - Онгоц
- Нисдэг тэрэг |
| (2) хувийн нисгэгчийн үнэмлэх: | - Онгоц
- Нисдэг тэрэг
- Глайдер |
| (3) коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх: | - Онгоц
- Нисдэг тэрэг
- Бөмбөлөг
- Глайдер |
| (4) агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх: | - Онгоц
- Нисдэг тэрэг |
| (5) хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл: | - Онгоц
- Нисдэг тэрэг |
| (6) А, В, С, D болон E-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл: | - Онгоц
- Нисдэг тэрэг |
| (7) Шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл: | - Агаарын тээврийн
- Ерөнхий зориулалтын нисэхийн
- Хөдөө аж ахуйн |
| (8) хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл | |
| (9) 1 ба 2-р Зэргийн Хөдөө аж ахуйн зэрэглэл | - Онгоц
- Нисдэг тэрэг |

(b) Энэ Дүрмийн холбогдох шаардлагын дагуу дараах зэрэглэлийг олгоно:

- (1) агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл;
- (2) аэробатик нислэгийн зэрэглэл;
- (3) глайдер чирэх зэрэглэл;
- (4) шүхэр хаях зэрэглэл;
- (5) [хүчингүй]
- (6) нисгэгчийн химийн зэрэглэл;
- (7) агаараас бордоо цацах зэрэглэл;

- (8) агаараас шингэн цацах зэрэглэл;
- (9) агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл.

61.9 Гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхийг хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл

- (a) Хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:
 - (1) ИКАО-ийн Хэлэлцэн тохирогч Улсаас олгосон хүчинтэй хувийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч байх;
 - (2) энэ зүйлийн (a)(1)-д шаардсан гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхтэй холбоотой тохирох, хүчинтэй эрүүл мэндийн гэрчилгээ (цаашид ЭМГ гэх) эзэмшдэг байх;
 - (3) тухайн хүсэлт гаргагч нь хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрлийн эрхийг бүрэн хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хэлээр унших, ярих, ойлгох болон харилцах хангалттай чадвартай байх;
 - (4) Даргын шаардаж болох аливаа бичгийн болон нислэгийн шалгалтыг амжилттай өгсөн байх.
- (b) Хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөлд дараахийг заасан байх ёстой:
 - (1) тухайн зөвшөөрлийн дуусах хугацаа нь олгосон өдрөөс хойш 6 сараас хэтрэхгүй байхыг;
 - (2) тухайн эзэмшигчийн хэрэгжүүлж болох эрх нь тухайн гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхээр олгосон эрхээс хэтрэхгүй байхыг.
- (c) Хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл нь дараахаас бусад тохиолдолд, тухайн гэрчилгээнд заасан дуусах хугацаа хүртэл хүчинтэй хэвээр байна:
 - (1) Дарга түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон; эсхүл
 - (2) тухайн нисгэгчийн гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхний хугацаа дууссан, эсхүл тухайн олгосон Улс нь түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон.

61.11 Хүсэлт гаргах болон мэргэшлийн шаардлага

- (a) Энэ Дүрмийн дагуу Даргын олгох нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмших хүсэлтийг холбогдох САА маягтын дагуу гаргах ёстой.
- (b) Энэ Дүрмийн дагуу нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргагч нь тухайн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн эрхийн хүрээнд үүрэг хариуцлагаа бүрэн хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хэлээр унших, ярих, ойлгох болон харилцах хангалттай чадвартай байх үүрэгтэй.
- (c) Нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргагч нь холбогдох Бүлгийн нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмшихэд тавих нөхцөл хангах шаардлагыг бүрэн хангасан байх үүрэгтэй.

61.13 Нөөц**61.15 Нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэлийн хугацаа**

(а) Энэ Дүрмийн дагуу олгох нисгэгчийн үнэмлэх нь тухайн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийн насан туршид олгогдоно.

(b) Энэ зүйлийн (а)-г үл харгалзан, Дарга нисэхийн аюулгүй ажиллагааны ашиг сонирхлын үүднээс анхаарах шаардлагатай гэж үзсэн аливаа тохиолдолд, Дарга нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийг түр хугацаагаар олгож болно.

61.17 Бичгийн шалгалт - урьдчилсан шаардлага болон дүн

(а) Энэ Дүрэмд шаардсан бичгийн шалгалт өгөх хүсэлт гаргагч нь дараах нотлох баримтыг үзүүлсэн байх үүрэгтэй:

- (1) Монгол Улсын иргэний үнэмлэх; эсхүл
- (2) Монгол Улсын жолооны үнэмлэх; эсхүл
- (3) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, хувийн зураг бүхий, дүйцэх бусад баримт бичиг.

(b) Энэ Дүрэмд шаардсан бичгийн шалгалт өгөх хүсэлт гаргагч нь бичгийн шалгалтандаа тэнцэхийн тулд боломжит дүнгийн 70%-иас доошгүйг авсан байх үүрэгтэй.

(c) Нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргагч нь тухайн заасан үнэмлэх, эсхүл хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэлийн хувьд, шаардлагатай зөвшөөрөгдсөн бүх бичгийн шалгалтыг тухайн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн бичгийн шалгалтын кредит цуглуулах анхны шалгалт өгснөөс хойш 3 жилийн дотор амжилттай өгсөн байх.

(d) Энэ зүйлийн (c)-д заасан бичгийн шалгалтын кредит нь:

- (1) хувийн нисгэгчийн үнэмлэх, коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх, сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх болон хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэлийн хувьд, 3 жилийн хугацаанд хүчинтэй;
- (2) агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэхний хувьд, 10 жилийн хугацаанд хүчинтэй (гэхдээ агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэхний нисэхийн хууль, дүрмийн шалгалтад тэнцсэн нь 5 жилээс хэтрэхгүй байх ёстой).

(e) Бичгийн шалгалтад 3 сарын дотор 3 удаа хангалтгүй дүн үзүүлсэн этгээд нь сүүлчийн шалгалтыг амжилтгүй өгсөн өдрөөс хойш 3 сарын хугацаанд тухайн сэдвээр шалгалтад орохгүй.

61.19 Бичгийн шалгалт - хориглох зүйлс

(а) Энэ Дүрэмд шаардсан бичгийн шалгалтын үед этгээд нь дараах аль нэг үйлдлийг хийх, эсхүл завдах, эсхүл бусдыг ийм үйлдэл хийхэд хүргэхийг хориглоно:

- (1) бусад этгээдээс хуулах;

- (2) аливаа зөвшөөрөгдөөгүй мэдээллийн эх үүсвэр ашиглах;
- (3) шалгалт авч буй этгээдээс өөр бусад этгээдтэй ямар нэг замаар харьцах;
- (4) бусад этгээдийн өмнөөс шалгалт өгөх;
- (5) шалгалт авч байгаа этгээдийн зөвшөөрөлгүйгээр бичгийн, эсхүл хэвлэмэл материалыг шалгалтын өрөөнөөс авч гарах;
- (6) шалгалтын өрөөнд зөвшөөрөгдөөгүй материал авч орох;
- (7) тухайн шалгалтын үед олгосон цахим, бичгэн, эсхүл хэвлэмэл материалыг аливаа арга хэлбэрээр, эсхүл хэрэгсэл ашиглан хуулбарлах.

(b) Хэрэв, этгээд нь энэ зүйлийн (a)-д хориглосон үйлдлийг хийсэн, эсхүл бусад этгээдийг ийм үйлдэл хийхэд хүргэсэн байж болох бодит үндэслэл байна гэж Дарга үзвэл, Дарга тухайн этгээдийн шалгалтын үр дүнг бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн дараах шийдвэр гарах хүртэл түдгэлзүүлж болно :

- (1) шалгасны дараа, энэ зүйлийн (c)-ийн дагуу авч болох Даргын тогтоосон арга хэмжээ, хэрэв байгаа бол; эсхүл
- (2) хэрэв тухайн этгээд Даргад бичгээр хүсэлт гаргасан бол, 61.19(a)-г зөрчсөн байж болох аливаа үйлдлийг шалгасны дараа, энэ зүйлийн (c)-ийн дагуу авч болох Даргын тогтоосон арга хэмжээ, хэрэв байгаа бол.

(c) Хэрэв, этгээд нь энэ зүйлийн (a)-д хориглосон үйлдлийг хийсэн, эсхүл бусад этгээдийг ийм үйлдэл хийхэд хүргэсэн байж болох бодит үндэслэл байна гэж Дарга үзвэл дараах арга хэмжээг авч болно:

- (1) тухайн этгээдийн шалгалтын үр дүнг хүчингүйд тооцох;
- (2) тухайн этгээдийг 12 сараас дээшгүй хугацаанд аливаа шалгалтад оруулахгүй байх.

(d) Дарга, энэ зүйлийн (b), эсхүл (c)-ийн дагуу арга хэмжээ авахын өмнө, энэ зүйлийн (a)-д хориглосон заалтыг зөрчсөн үйлдлийн талаар тухайн этгээдэд бичгээр мэдэгдэх үүрэгтэй.

(e) Хэрэв Дарга, энэ зүйлийн (c)-ийн дагуу арга хэмжээ авахаар төлөвлөж байгаа бол, тухайн төлөвлөсөн арга хэмжээ нь хуулийн хүрээнд байна.

61.21 Нислэгийн шалгалт

(a) Нислэгийн шалгалт өгөх хүсэлт гаргагч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) 61.17(a)-д заасны дагуу таних хангалттай нотлох баримтыг үзүүлэх;
- (2) тухайн шалгуулах үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлд шаардсан нислэгийн дадлага туршлагыг нотлох баримтыг агуулсан, тухайн өдрийн байдлаар бүрэн гүйцэд бөглөж, нэгтгэн баталгаажуулсан нисгэгчийн дэвтэр үзүүлэх;
- (3) шалгуулах тухайн үнэмлэхэнд хамаарах, хүчинтэй ЭМГ үзүүлэх;
- (4) шалгуулах тухайн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн бичгийн шалгалтын кредитийг үзүүлэх;

- (5) А, эсхүл В-Категорийн багш-нисгэгчээр баталгаажуулсан, энэ зүйлийн (а)(4)-т шаардсан бичгийн шалгалтын кредитийн “хангалтгүй дүгнэгдсэн мэдлэгийн тайлан”-г бичгийн шалгалт тус бүрээр гаргаж, дутуу мэдлэгийнхээ сэдвийн дэлгэрэнгүйг нөхөж суралцсан баримтыг үзүүлэх,
- (6) хувийн нисгэгчийн үнэмлэх олгох нислэгийн шалгалтаас бусад тохиолдолд, нислэгийн шалгалтад ашиглаж байгаа тухайн агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшсэн байх.

(b) Энэ Дүрмийн дагуу шаардсан нислэгийн шалгалт нь, тухайн шалгалтыг амжилттай өгсөн өдрөөс хойш 3 сарын хугацаанд хүчинтэй байна.

61.23 Нөөц

61.25 Нислэгийн сургалт болон шалгалт - ерөнхий шаардлага

(a) Энэ Дүрмийн дагуу шаардсан нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн шаардсан нислэгийн шалгалт авах зорилгод тохирох агаарын хөлгийг бэлтгэх;
- (2) тухайн нислэгийн шалгалтын өмнө болон дараа нислэгийн яриа хийхэд тохиромжтой, тусгаарлагдсан өрөөгөөр хангах.

(b) Энэ Дүрэмд шаардсан аливаа нислэгийн шалгалт, эсхүл хосолсон нислэгийн зааварчилгааг дараах байдлаар тоноглосон агаарын хөлгөөр гүйцэтгэх ёстой:

- (1) бүрэн ажиллагаатай нислэгийн хос удирдлагатай;
- (2) тухайн нислэгийн үед шалгуулахаар төлөвлөсөн маневрт зайлшгүй шаардлагатай, хоёр нисгэгчид харагдахуйц, хөндлөнгөөс харах харааны алдаагүй (parallax error) хэрэглэлтэй;
- (3) нисэх багийн гишүүн бүрийн суудал нь мөрөвчтэй даруулга, эсхүл бүс болон ганц хөндлөн мөрөвчтэй даруулгатай;
- (4) зөвшөөрөгдсөн маягийн дотоод холбооны төхөөрөмжтэй.

(c) Нисгэгч нь дараахаас бусад тохиолдолд, ил харааны нислэгийн цаг уурын нөхцөл (VMC)-д гүйцэтгэсэн тухайн хэрэглэлийн нислэгийн туршлагаа хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл авах цагт, эсхүл хэрэглэлийн нислэгийн туршлага хадгалах шаардлагад оруулж тооцохгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлөгт бүрэн ажиллагаатай нислэгийн хос удирдлага суурилуулсан бол;
- (2) тухайн нисгэгчийн хэрэглэлийн нислэгийн дадлага авах зорилгоор ашиглаж буй дуураймал хэрэглэлийн нислэгийн тоноглол нь хүлээн зөвшөөрөхүйц бол;
- (3) аюулгүй ажиллагааны нисгэгч (safety pilot) нь тухайн агаарын хөлөгт урд болон хоёр тал саадгүй харагдах жолоодлого бүхий нисгэгчийн суудал эзэлсэн ба дараах бүх шаардлагыг хангасан бол:

- (i) хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэхтэй;
- (ii) тухайн агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлтэй;
- (iii) хэрэв агаарын хөлөг шөнийн цагаар нислэг үйлдэж байгаа бол хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэлтэй байх.

(d) Нисгэгч нь дараахаас бусад тохиолдолд, хэрэглэлийн нислэгийн цаг уурын нөхцөл (IMC)-д гүйцэтгэсэн хэрэглэлийн нислэгийн туршлагаа хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл авах цагт, эсхүл хэрэглэлийн нислэгийн туршлага хадгалах шаардлагад оруулж тооцохгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлөг нь ХНД / IFR-ийн нислэгт зөвшөөрөгдсөн бол,
- (2) хэрэв хоёр нисгэгч нисэх шаардлагатай бол, тухайн агаарын хөлөгт бүрэн ажиллагаатай нислэгийн хос удирдлага суурилуулсан бол;
- (3) тухайн нисгэгч нь:
 - (i) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшигч; эсхүл
 - (ii) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй багш-нисгэгчийн зэрэглэл болон хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэлтэй хөлгийн даргын хяналтад хэрэглэлийн нислэгийн зааварчилгаа авч байгаа бол.

61.27 Шалгагч-нисгэгчийн үүрэг

Шалгагч-нисгэгч нь дараах нөхцөлд агаарын хөлгийн дарга байх үүрэгтэй:

- (1) хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл анх олгох нислэгийн шалгалтын үед;
- (2) тухайн шалгагч-нисгэгч, аюулгүй ажиллагааны ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж үзсэн үед.

61.29 Нисгэгчийн дэвтэр - ерөнхий шаардлага

(a) Сурагч-нисгэгч болон энэ Дүрмийн дагуу олгосон нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь дараах мэдээллийг агуулсан нисгэгчийн дэвтрийг тогтмол шинэчлэн нямбай хөтлөх үүрэгтэй:

- (1) тухайн нисгэгчийн нэр, агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн дэлгэрэнгүй болон эзэмшиж буй гэрчилгээ, эрх болон зэрэглэл;
- (2) энэ зүйлийн (b)-д заасан дэлгэрэнгүйг багтаасан дараах тэмдэглэл:
 - (i) тухайн нисгэгч, агаарын хөлгийн нисэх багийн гишүүний үүрэг гүйцэтгэсэн нислэг бүрийн;
 - (ii) нислэгийн цаг тооцох, эсхүл энэ Дүрэмд заасан нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн хүчинтэй байх шаардлагыг хангах зорилгоор үйлдсэн дуураймал нислэг бүрийн,

(3) дараах мэдээллийг багтаасан, нислэгийн шалгалт, нислэгийн үнэлгээ, ур чадварын шалгалт болон нисэх багийн ур чадварын шалгалт бүрийн тэмдэглэл:

- (i) тухайн нислэгийн зорилго;
- (ii) тухайн нислэг үйлдсэн огноо;
- (iii) нислэгийн шалгалт, нислэгийн үнэлгээ, ур чадварын шалгалт, эсхүл шалгалтын дуусах хугацаа;
- (iv) нислэгийн шалгалт, нислэгийн үнэлгээ, ур чадварын шалгалт, эсхүл тухайн шалгалт авсан этгээдийн нэр, үйлчлүүлэгчийн дугаар болон гарын үсэг.

(b) Тухайн нисгэгчийн дэвтэрт дараах нислэгийн болон хэрэглэлийн нислэгийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг бичих үүрэгтэй:

- (1) тухайн нислэг үйлдсэн огноо;
- (2) агаарын хөлгөөр үйлдсэн нислэгийн хувьд:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийн категори, маяг болон бүртгэлийн дугаар;
 - (ii) нислэгийн цаг;
 - (iii) дуураймал болон бодит хэрэглэлийн нислэгийн цаг;
 - (iv) хосолсон нислэгийн зааварчилгаа болон даргын дадлагыг багтаасан сургалтын аливаа төрөл;
 - (v) хэрэв хамааралтай бол, тухайн багш-нисгэгч, эсхүл аюулгүй ажиллагааны нисгэгч (safety pilot)-ийн нэр;
- (3) синтетик дадлагажуурт үйлдсэн нислэгийн хувьд:
 - (i) тухайн синтетик нислэгийн дадлагажуурын дэлгэрэнгүй;
 - (ii) хэрэглэлийн нислэгийн газрын цаг;
 - (iii) аливаа бусад газрын цаг;
- (4) тухайн нисгэгчийн гүйцэтгэсэн дараах үүрэг:
 - (i) хөлгийн дарга (PIC);
 - (ii) **хяналтад байгаа хөлгийн дарга** (PIC/US), гэхдээ зөвхөн ИНД-135.505-ын шаардлага хангахаар;
 - (iii) хамтран нисгэгч;
 - (iv) сурагч-нисгэгч;
- (5) нисэн гарсан газар, аливаа завсрын буулт болон нисэн хүрэх газрыг багтаасан тухайн нислэгийн зорилго;
- (6) тухайн нислэгийг өдөр, эсхүл шөнө алинд үйлдсэн болохыг;
- (7) ХНД/IFR-ийн нислэгийн хувьд, тухайн **хэрэглэлээр** нислэгийн журмаар ойртолт үйлдсэн нислэгийн тоо болон төрөл;

- (8) дадлагын нислэгийн хувьд, авсан дадлагын дэлгэрэнгүй;
- (9) глайдерын нислэгийн хувьд, тухайн нислэгт хөөргөсөн арга;
- (10) бөмбөлгийн нислэгийн хувьд, тухайн нислэгт ашигласан хийлэх арга, эсхүл төрөл.
- (с) Энэ зүйлийн (а)-д шаардсан нисгэгчийн дэвтэр нь дараах шаардлагыг хангах ёстой:
- (1) мэдээллийг зөвшөөрөгдсөн дэвтэр дээр, арилдаггүй бэхээр бичих;
 - (2) нислэг бүрийн жагсаалтыг:
 - (i) тусад нь тэмдэглэх; эсхүл
 - (ii) компьютерт хөтөлдөг нислэгийн бүртгэлийг нисгэгчийн дэвтэрт байнга хадгалагдах хэлбэрээр оруулах; эсхүл
 - (iii) нэг өдөр үйлдсэн, дараалсан нислэг (series of flights)-ийн хувьд, хэрэв хөөрөлт, завсрын буулт болон хүрэх газрыг багтаасан нислэгүүдийн зорилго ижил бол, дараалсан нислэгүүдийг нэгтгэн нэмж нислэгийн нийт цагийг нэг мөрөнд дүгнэх;
 - (3) оруулсан бүх мэдээлэл үнэн зөв болохыг хуудас бүрийн доод хэсэгт тухайн нисгэгч баталгаажуулах;
 - (4) нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь тухайн нисгэгчийн үнэмлэхийг хуулийн дагуу хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, хүчингүй болгосон өдрөөс хойш 12 сараас доошгүй хугацаанд нислэгийн дэвтрийг байнга хадгалах.
- (d) Хэрэв энэ зүйлийн (с)(2)(ii)-ын дагуу компьютерт хөтөлсөн нислэгийн мэдээллийг нисгэгчийн дэвтэрт оруулсан бол, тухайн нисгэгч нь нислэгийн жагсаалт, нислэгийн нийлбэр цагийг энэ зүйлийн (b)-ийн дагуу ангилал тус бүрээр нисгэгчийн дэвтэртээ бичиж тэмдэглэх үүрэгтэй.
- (e) Нисгэгчийн дэвтэрт алдаатай оруулсан бичилтийг зөвхөн дээр нь зураасаар дарж, зөв мэдээллийг араас нь, эсхүл шинэ мөрөнд нэмж оруулж болно.
- (f) Нисгэгчийн дэвтрийг Даргад ямар нэг шалтгаанаар хүргүүлэхийн өмнө нисгэгч нь:
- (1) хуудас бүрт оруулсан мэдээллийг багана бүрээр нэгтгэх;
 - (2) тухайн зориулагдсан зайд, нийт ниссэн цагийг тэмдэглэх;
 - (3) сүүлчийн тэмдэглэлийн дор тухайн тэмдэглэл нь үнэн зөв болохыг гарын үсэг зурж баталгаажуулах үүрэгтэй.
- (g) Нисгэгчийн дэвтэрт оруулсан мэдээлэл бүрийг тухайн нислэг дууссанаас хойш 7 хоногийн дотор, олон улсын агаарын тээврийн үйл ажиллагааны хувьд, нисгэгч нь тухайн нислэгийн мэдээллийг 14 хоногийн дотор нисгэгчийн дэвтэрт заавал тэмдэглэх үүрэгтэй. Хэрэв нисгэгч нь нисгэгчийн дэвтрээ хадгалдаг үндсэн баазаас өөр газар үйл ажиллагаанд оролцож байгаа бол үндсэн бааздаа буцаж ирснээс хойш 48 цагийн дотор мэдээллийг нисгэгчийн дэвтэртээ оруулах үүрэгтэй.

61.31 Нисгэгчийн дэвтэр - нислэгийн цаг тооцох

(a) Хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь хамтран нисгэгчтэй ажиллахыг шаарддаг агаарын хөлөгт хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэсэн бол, хамтран нисгэгчээр ниссэн цагийн 50%-иас ихгүйг агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх авахад шаардсан нийт нислэгийн цагийн туршлагад оруулж тооцох эрхтэй.

(b) Коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь хамтран нисгэгчтэй ажиллахыг шаарддаг агаарын хөлөгт хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэн агаарын тээврийн үйл ажиллагаанд оролцож, тухайн зорилгоор агаарын тээвэрлэгчийн томилсон хөлгийн даргын хяналтад хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэсэн бол, энэхүү нислэгийн цагийг зөвхөн дараах тохиолдолд даргын дадлагын нислэгийн цагийн туршлагад тооцох эрхтэй, гэхдээ зөвхөн:

- (1) хамтран нисгэгч нь түлшний тооцоог багтаасан тухайн нислэгийн төлөвлөгөө, ачааллын хуудасны үнэн зөвийг шалгахыг хариуцсан бол;
- (2) хамтран нисгэгч нь, үйл ажиллагааны заавар, эсхүл холбогдох бусад баримт бичигт агаарын тээвэрлэгчийн тогтоосон шалгалтын системийн дагуу багийн гишүүн бүр бүх холбогдох шалгалтыг дараах нислэгийн үе шатанд гүйцэтгэснийг баталгаажуулсан бол:
 - (i) хөөрөлтийн өмнө;
 - (ii) хөөрөлтийн үед;
 - (iii) нислэгийн үед;
 - (iv) буултын үед;
 - (v) аливаа онцгой нөхцөлийн үед;
- (3) тухайн нислэгийн үед хамтран нисгэгч нь агаарын хөлгийн даргын хийж болох боломжит бүх үүрэг болон үйлдлийг хамтран нисгэгчийн суудлаас гүйцэтгэсэн бол, гэхдээ 6 цагаас дээш хугацаагаар үргэлжлэх нислэгт, бүх үүргийг тухайн нислэгийн туршид гүйцэтгэх шаардлагагүй;
- (4) хэрэв нислэгийг автомат удирдлагын системийн оролцоотой үйлдсэн бол, тухайн хамтран нисгэгч нь ашигласан нислэгийн болон газрын систем ашиглахтай холбоотой бүх шийдвэрийг гаргасан бол;
- (5) хамтран нисгэгч нь цаг уурын нөхцөл, холбоо болон нислэгийн хөдөлгөөний удирдлагын журмаас үүссэн аливаа хүндрэлийг шийдвэрлэснийг баталгаажуулсан бол;
- (6) тухайн хамтран нисгэгчид хяналт тавихаар томилогдсон хөлгийн дарга, эсхүл тухайн тээвэрлэгч хамтран нисгэгчийн дэвтэрт нислэгийн талаар зохих бичилтийг баталгаажуулан, арилахгүй хэлбэрээр бичилт хийсэн бол.

(c) Бодит, эсхүл хэрэглэлийн дуураймал нислэгийн нөхцөлд гадны хяналтын цэггүйгээр, зөвхөн хэрэглэл ашиглан агаарын хөлгийн удирдлагыг жолоодож байгаа нисгэгч нь энэ аргаар цуглуулсан хэрэглэлийн нислэгийн цагийг дараах зорилгоор шаардсан нийт хэрэглэлийн нислэгийн цагийн туршлагад тооцох эрхтэй:

- (1) нисгэгчийн үнэмлэхний эрэмбэ ахиулах; эсхүл

- (2) хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмших; эсхүл
- (3) эзэмшиж буй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэлийн туршлага хадгалах шаардлагыг хангах.

(d) Хөлгийн дарга, хэрэв хэрэглэлийн нислэгийн цаг уурын бодит нөхцөлд, олон нисгэгчтэй агаарын хөлгийн нислэгийн удирдлагыг гүйцэтгэж байгаа хамтран нисгэгчид хяналт тавьсан бол, тухайн цагийг хэрэглэлийн нислэгийн цагтаа оруулж тооцох эрхтэй.

(e) Багш-нисгэгч, хэрэв хэрэглэлийн нислэгийн цаг уурын бодит нөхцөлд, агаарын хөлгийн нислэгийн удирдлагыг гүйцэтгэж байгаа нисгэгчид хяналт тавьсан бол, тухайн цагийг хэрэглэлийн нислэгийн цагтаа оруулж тооцох эрхтэй.

(f) Шалгагч-нисгэгч нь нислэгийн шалгалт авсан тухайн цагаа хөлгийн даргын нислэгийн цагт оруулж тооцох эрхтэй.

(g) А, эсхүл В-Категорийн багш-нисгэгч нь коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийг нутаг дамнасан (cross country) нислэгийн шалгалтын цагаа хөлгийн даргын нислэгийн цагт оруулж тооцох эрхтэй.

(h) Нисгэгч нь хэрэглэлийн, нутаг дамнасан, эсхүл шөнийн нислэгийн, эсхүл эдгээрийн аливаа хосолсон цагийг нисгэгчийн үнэмлэхний маяг, эсхүл зэрэглэл дээшлүүлэх туршлагын шаардлага хангах зорилгоор давхардуулан оруулж тооцохгүй.

(i) Нисгэгч нь хяналтад байгаа хөлгийн даргын (PIC/US) нислэгийн цагаа агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэхний нислэгийн цагийн туршлагын шаардлагад оруулж тооцохгүй.

(j) ИНД-135.505(b)(3)-ын зорилгоор үйл ажиллагааны дадлага туршлага хэрэгжүүлж буй нисгэгчид хяналт тавихаар хөлгийн даргаар томилогдсон нисгэгч нь, хэрэв тухайн хяналтыг ИНД-135.505(c)(2)-ын дагуу ганц хөдөлгүүрт агаарын хөлөг дээр гүйцэтгэсэн бол, тухайн хөлгийн даргын нислэгийн цагийг агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэхний нислэгийн цагийн туршлагын шаардлагад оруулж тооцохгүй.

61.33 Нисгэгчийн дэвтэр - дадлагажуурын цаг тооцох

(a) Нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэл эзэмших, эсхүл зэрэглэл сунгах хүсэлт гаргагч нь, зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгчийн хяналтад, зөвшөөрөгдсөн синтетик нислэгийн дадлагажуурт үйлдсэн нислэгийн цагаа, гэхдээ зөвхөн багш-нисгэгч тухайн цагийг нисгэгчийн дэвтэрт нь баталгаажуулсан тохиолдолд тооцох эрхтэй.

(b) Хэрэв энэ зүйлийн (a)-д заасан цаг нь хэрэглэлийн нислэгийн цаг бол, үүнийг дадлагажуурын хэрэглэлийн нислэгийн цагт оруулж тооцох үүрэгтэй.

61.35 Эрүүл мэндийн шаардлага

(a) Сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэхнээс бусад нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч этгээд нь дараахаас бусад тохиолдолд, тухайн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

- (1) тухайн этгээд нь:

- (i) хувийн нисгэгчийн үнэмлэхтэй бол, ИНД-67-ийн дагуу олгосон хүчинтэй 2-р ангиллаас доошгүй ЭМГ эзэмшдэг байх;
 - (ii) коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх болон агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэхтэй бол, ИНД-67-ийн дагуу олгосон хүчинтэй 1-р ангиллын ЭМГ эзэмшдэг байх;
 - (iii) ЭМГ-ний бүх нөхцөл, хязгаарлалт болон тэмдэглэлийг дагаж мөрддөг байх; эсхүл
- (2) Хэрэв тухайн этгээдэд гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхийг нь үндэслэн Дарга 61.153 (b)-ийн дагуу хувийн нисгэгчийн үнэмлэх олгосон бол, тухайн этгээд нь:
- (i) хувийн нисгэгчийн үнэмлэх олгохдоо Даргын үндэслэл болгосон гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд дагалдах ЭМГ эзэмшдэг ба тухайн гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд дагалдах ЭМГ-ний хугацаа дуусаагүй байх;
 - (ii) ЭМГ-ний бүх нөхцөл, хязгаарлалт болон тэмдэглэлийг дагаж мөрддөг байх,
- (b) Сонирхогчийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийг дараахаас бусад тохиолдолд, тухайн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:
- (1) В болон С ангиллын жолооны үнэмлэхэнд хамаарах, Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын хуулийн дагуу олгосон дараах эрүүл мэндийн тодорхойлолттой байх:
- (i) өмнөх 5 жилийн дотор олгосон; эсхүл
 - (ii) хэрэв тухайн этгээд нь 40, эсхүл түүнээс дээш настай бол өмнөх 24 сарын дотор олгосон;
- (2) эрүүл мэндийн тодорхойлолтын бүх нөхцөл, хязгаарлалт болон тэмдэглэлийг дагаж мөрддөг байх.
- (c) Гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхний хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл эзэмшиж буй этгээд нь дараахаас бусад тохиолдолд, тухайн зөвшөөрлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:
- (1) тухайн хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл олгосон гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхэнд хамаарах хүчинтэй ЭМГ эзэмшдэг байх;
- (2) ЭМГ-ний бүх нөхцөл, хязгаарлалт болон тэмдэглэлийг дагаж мөрддөг байх.
- (d) Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн дагуу эрүүл мэндийн тодорхойлолт эзэмшихийг энэ зүйлийн (b), эсхүл 61.355(a)(2)-д шаардсан этгээд нь эрүүл мэндийн тодорхойлолт олгосноос хойш 7 хоногийн дотор хуулбарыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

61.37 Нислэгийн туршлага хадгалах

(a) **Агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгч:** агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч этгээдийг, өмнөх үргэлжилсэн 90 хоногийн дотор дараахаас бусад тохиолдолд, тухайн хөлгийн даргыг агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшсэн байхыг шаарддаг арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаанд хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхийг хориглоно:

(1) тухайн этгээд нь:

- (i) 3-аас доошгүй хөөрөлт ба 3-аас доошгүй буулт үйлдсэн байх (агаарын хөлгийн даргаар, эсхүл ижил маягийн зөвшөөрөгдсөн нислэгийн синтетик дадлагажуур дээр); эсхүл
- (ii) зохих ёсоор эрх олгогдсон шалгагч-нисгэгчид ур чадварын хадгалалтаа ижил маягийн агаарын хөлгөөр, өдрийн цагаар амжилттай шалгуулсан байх; эсхүл
- (iii) зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгчид, хөөрөлт болон буултын маневр хийх ур чадвараа ижил маягийн агаарын хөлгөөр, өдрийн цагаар амжилттай шалгуулсан байх; гэхдээ

(2) нэг буулт нь автопилотын автоматаар буулт үйлдэх горим ашигласан хяналттай буулт байж болно.

(b) **Коммерийн нисгэгч (онгоц, эсхүл нисдэг тэрэг), хувийн нисгэгч, сонирхогч нисгэгч – өдрийн нислэг:** Тухайн нислэгийн өмнөх үргэлжилсэн 90 хоногийн дотор дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийг өдрийн цагаар, арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаанд агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхийг, коммерийн нисгэгчийн, эсхүл хувийн нисгэгчийн, эсхүл сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг этгээдийг, өдрийн цагаар, зорчигч тээвэрлэж буй агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхийг тус тус хориглоно:

- (1) өдрийн цагаар 3-аас доошгүй хөөрөлт болон 3-аас доошгүй буулт үйлдсэн байх (агаарын хөлгийн даргаар, эсхүл ижил маягийн зөвшөөрөгдсөн нислэгийн синтетик дадлагажуур дээр); эсхүл
- (2) зохих ёсоор мэргэшсэн А, эсхүл В-Категорийн багш-нисгэгчид хөөрөлт, буултын маневр хийх ур чадвараа ижил маягийн агаарын хөлгөөр, өдрийн цагаар амжилттай шалгуулсан байх; эсхүл
- (3) энэ Дүрмийн дагуу тохирох нисгэгчийн үнэмлэх олгоход тавигдах ур чадвараа ижил маягийн агаарын хөлөгт амжилттай шалгуулсан байх.

(c) **Коммерийн нисгэгч, хувийн нисгэгч – шөнийн нислэг:** Тухайн нислэгийн өмнөх үргэлжилсэн 90 хоногийн дотор дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийг шөнийн цагаар, арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаанд агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхийг, коммерийн нисгэгчийн, эсхүл хувийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг этгээдийг шөнийн цагаар, зорчигч тээвэрлэж буй агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхийг тус тус хориглоно:

- (1) шөнийн цагаар 3-аас доошгүй хөөрөлт болон 3-аас доошгүй буулт үйлдсэн байх (агаарын хөлгийн даргаар, эсхүл ижил маягийн зөвшөөрөгдсөн нислэгийн синтетик дадлагажуур дээр); эсхүл
- (2) зохих ёсоор мэргэшсэн А, эсхүл В -Категорийн багш-нисгэгчид хөөрөлт болон буултын маневр хийх ур чадвараа ижил маягийн агаарын хөлгөөр, шөнийн цагаар амжилттай шалгуулсан байх.

(ca) **Коммерийн нисгэгч (бөмбөлөг):** Коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх (бөмбөлөг) эзэмшигч нь тухайн нислэгийн өмнөх үргэлжилсэн 90 хоногийн дотор дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, зорчигч тээвэрлэж буй бөмбөлөгт хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) 150м (500ft)-ээс доошгүй өндөрт гарах бүрдээ, хөлгийн даргаар 3-аас доошгүй хөөрөлт болон 3-аас доошгүй буултыг өдрийн цагаар гүйцэтгэсэн байх; эсхүл
- (2) ижил маягийн бөмбөлгөөр хөөрөлтийн болон буултын маневр хийх ур чадвараа Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц зохих ёсоор мэргэшсэн этгээдэд амжилттай шалгуулсан байх; эсхүл
- (3) энэ Дүрмийн дагуу коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх олгоход тавигдах ур чадвараа ижил маягийн бөмбөлөг дээр амжилттай шалгуулсан байх.

(d) Энэ зүйлийн (a)(1), (b)(1), эсхүл (c)(1)-д заасан шаардлагыг хангахын тулд, нисдэг тэрэгний нисгэгч нь шаардлагатай хөөрөлт болон буултын хооронд тойрогт, **хайрцагт** шилжих нислэг хийсэн байх үүрэгтэй.

(e) Хүчингүй.

(f) Энэ зүйлийн (b)(1)-д заасан шаардлагыг хангахын тулд, глайдерын нисгэгч нь хөөрөлтийг тохирох аргаар 3 удаа гүйцэтгэсэн байх үүрэгтэй.

(g) Энэ зүйлийн (b)(1) болон (c)(1)-д шаардсан 3 хөөрөлт болон 3 буулт үйлдэх шаардлагыг хангах зорилгоор хүчинтэй А-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь өдөр, эсхүл шөнийн аль алинд үйлдсэн хөөрөлт болон буултыг тооцож болно.

(h) Багш-нисгэгч нь нислэгийн зааварчилгаа өгөхийн өмнө, өдрийн, эсхүл шөнийн аль хамааралтай нислэгийн туршлага хадгалах шаардлагыг хангасан байх үүрэгтэй.

(i) Хэрэв энэ Дүрмийн дагуу олгосон нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь 61.39–ийн шаардлагыг 5-н жил, эсхүл түүнээс дээш хугацаанд хангаагүй бол, дараахаас бусад тохиолдолд, тухайн нисгэгчийн үнэмлэхний эрхийг дахин хэрэгжүүлэхгүй:

- (1) нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь зөвшөөрөгдсөн нисэхийн хууль, дүрмийн шалгалтыг амжилттай өгсөн ба тухайн үнэмлэхэнд тохирох, хүчинтэй байх шаардлагыг хангасан (хэрэв тухайн эзэмшигч нь өөр категорийн агаарын хөлгийн хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэхтэй бөгөөд 61.39(a)-д заасан тухайн ангилалд тавих шаардлагыг хангаж байгаа бол хамаарахгүй); эсхүл
- (2) агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэхний хувьд, тухайн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь ИНД-121, 125, эсхүл 135-д шаардсан, аль хамааралтай, тохирох үйл ажиллагааны ур чадварын шалгалтыг амжилттай өгсөн байх.

61.39 Хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, хууль болон энэ Дүрмийн дагуу Даргын олгосон нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийг, дараах шаардлага хангаснаас бусад тохиолдолд, нисгэгчийн үнэмлэх олгох нислэгийн шалгалт өгснөөс хойш 24 сараас хэтрэхгүй хугацаанд тухайн нисгэгчийн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

- (1) өмнөх 24 сарын дотор энэ зүйлийн (c)-ийн дагуу хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээг амжилттай өгсөн байх; эсхүл
- (2) глайдерын нисгэгчийн үнэмлэхний хувьд, өмнөх 24 сарын дотор глайдерын байгууллагаар хийгдсэн хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээг амжилттай өгсөн байх.

(b) Хууль болон энэ Дүрмийн дагуу Даргын олгосон нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь энэ зүйлийн (a)-д заасан хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ хийлгэх шаардлагагүй, хэрэв тухайн эзэмшигч:

- (1) тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд хамааралтай, ИНД-115, эсхүл 119, болон 121, 125, эсхүл 135–д заасан нисэх багийн ур чадварын шалгалтын шаардлагыг хангасан бол; эсхүл
- (2) энэ дүрмийн 61.707–д заасан хөдөө аж ахуй (цаашид ХАА гэх)-н зэргийн хүчинтэй байх шаардлагыг хангасан бол; эсхүл
- (3) хүчинтэй А, В, эсхүл С-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшиж байгаа бол.

(c) Хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ нь:

- (1) зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгчээр хийгдсэн байх;
- (2) тухайн эзэмшигчийн хэрэгжүүлэхийг зорьж буй нисгэгчийн үнэмлэхний эрхтэй хамааралтай маневр болон журмын гүйцэтгэлийг шалгах нислэгийн зааварчилгаанаас бүрдсэн байх;
- (3) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц стандартын дагуу байх ёстой.

(d) Хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ хийж байгаа багш-нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) нислэгийн үнэлгээ амжилттай хийгдсэний дараа тухайн нисгэгчийн дэвтэрт дараах мэдээллийг багтаасан тохирох тэмдэглэлийг нэн даруй оруулах:
 - (i) тухайн нислэгийн үнэлгээнд хамаарах нисгэгчийн үнэмлэхний маяг;
 - (ii) тухайн нислэгийн үнэлгээг хийсэн огноо;
 - (iii) тухайн нислэгийн үнэлгээний хүчинтэй хугацаа дуусах огноо;
 - (iv) тухайн нислэгийн үнэлгээг хийсэн багш-нисгэгчийн нэр, категори болон ИНЕГ-ын үйлчлүүлэгчийн дугаар,
- (2) ИНЕГ-ын холбогдох Хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээний маягтыг бөглөж, хуулбарыг Дарга болон тухайн нисгэгчид хүргүүлэх.

(е) Энэ зүйлийн (а)-д шаардсан хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээг, шаардсан хугацаанаас өмнө 60 хоногийн дотор амжилттай өгсөн нисгэгчийг хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээг тухайн шаардсан хугацаанд хийгдсэнд тооцно.

61.41 Доод эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл ашиглах

(а) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь ИНД-67-ийн дагуу олгосон хүчинтэй 1-р ангиллын ЭМГ-гүй боловч, ИНД-67-ийн дагуу олгосон хүчинтэй 2-р ангиллын ЭМГ эзэмшдэг бол, хувийн нисгэгчийн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлж болно, хэрэв тухайн нисгэгч нь хувийн нисгэгчийн үнэмлэхний маягийн хүчинтэй байх шаардлагыг хангаж байгаа бол.

(b) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь тухайн нисгэгчийн үнэмлэхний маягийн хувьд, 61.207, эсхүл 61.257-ийн хүчинтэй байх шаардлагыг хангаагүй боловч доод эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэхний хүчинтэй байх шаардлагыг хангаж байгаа бол доод эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлж болно.

61.43 Мэргэжлийн ур чадварын шалгалт

(а) Хэрэв Дарга, энэ Дүрмийн дагуу олгосон нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмшигч нь тухайн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхдээ ур чадваргүй байдлаар гүйцэтгэсэн гэж үзэх бодит үндэслэл байвал, Дарга бичгээр мэдэгдэл өгч, тухайн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмшигчийг шалгалт, эсхүл нислэгийн шалгалт өгөхийг шаардаж болно.

(b) Энэ зүйлийн (а)-ийн дагуу Даргын шаардаж болох шалгалт, эсхүл нислэгийн шалгалт нь тухайн эзэмшигчийн хэрэгжүүлж байгаа нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийн хувьд, энэ Дүрмийн дагуу шаардсан шалгалт, эсхүл нислэгийн шалгалтын хэсэг, эсхүл хэсгүүдээс бүрдэнэ.

(c) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл эзэмшигч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) энэ зүйлийн (а)-ийн дагуу Даргын шаардаж болох шалгалт, эсхүл нислэгийн шалгалтыг өгөх;
- (2) шалгалт, эсхүл нислэгийн шалгалтыг өгсөн байхаар Даргын тогтоосон хугацаанд тухайн шалгалт, эсхүл нислэгийн шалгалтыг өгсөн байх.

В Бүлэг. Агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл

61.51 Зорилго

Энэ Бүлэг нь агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл олгоход тавих шаардлагыг тогтооно.

61.53 Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шилжих сургалтын зааварчилгааны нислэгийн туршлагатай байх;
- (3) турбин хөдөлгүүрт агаарын хөлгийн хувьд, турбин хөдөлгүүрийн онолын суурь мэдлэгийн зөвшөөрөгдсөн шалгалтыг амжилттай өгсөн байх;
- (4) тухайн зэрэглэл шаардсан агаарын хөлгийн маягийн техникийн хангалттай мэдлэгээ зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгчид амжилттай шалгуулсан байх;
- (5) тухайн зэрэглэл шаардсан агаарын хөлгийн маягт хамаарах хэвийн, хэвийн бус болон онцгой нөхцөлийн маневруудыг өндөр түвшинд гүйцэтгэх ур чадвараа маягийн ур чадварын шалгалтаар зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгчид шалгуулсан байх;
- (6) хэрэв, хөөрөлтийн гэрчилгээжсэн дээд жин (MCTOW) нь 5700 кг-аас дээш жинтэй агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл, эсхүл олон хөдөлгүүрт нисдэг тэрэгний маягийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргаж байгаа бол:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл шаардсан агаарын хөлөг дээр зөвшөөрөгдсөн техникийн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн системийн үйл ажиллагааны хэвийн, хэвийн бус болон онцгой нөхцөлийн журам болон тухайн агаарын хөлгийн үзүүлэлт, жин, төвлөрөлтийг багтаасан зөвшөөрөгдсөн бичгийн шалгалтыг амжилттай өгсөн байх;
- (7) хэрэв, хөөрөлтийн гэрчилгээжсэн дээд жин (MCTOW) нь 5700 кг-аас бага жинтэй, ганц хөдөлгүүрт нисдэг тэрэгний маягийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргаж байгаа бол, тухайн нисдэг тэрэгний системийн үйл ажиллагааны хэвийн, хэвийн бус болон онцгой нөхцөлийн журам, нисдэг тэрэгний үзүүлэлт, жин, төвлөрөлтийг багтаасан, зөвшөөрөгдсөн бичгийн шалгалтыг амжилттай өгсөн байх. Гэхдээ хөөрөлтийн гэрчилгээжсэн дээд жин (MCTOW) нь 1500 кг-аас ихгүй жинтэй нисдэг тэрэгний хувьд, зөвхөн аман шалгалт өгнө.

61.55 Зэрэглэл олгох

(a) Хэрэв тухайн нисгэгч, 61.53-ын нөхцөл хангах шаардлагыг хангасан бол, маягийн ур чадварыг шалгалтыг хариуцсан багш-нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн нисгэгчийн дэвтэрт агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр тэмдэглэх;
- (2) тухайн маягийн зэрэглэлийн сургалтын бүртгэлийн бүрэн гүйцэд хувийг Даргад хүргүүлэх.
- (b) 61.53-ыг үл харгалзан, Дарга энэ Дүрмийн дагуу олгосон нисгэгчийн үнэмлэхэнд агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийг тэмдэглэж болно, хэрэв:
- (1) тухайн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчид ICAO-ийн Хэлэлцэн тохирогч Улсаас агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл олгосон ба тухайн үнэмлэх эзэмшигч нь агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр эзэмшсэнээ нотлох баримтаар үзүүлсэн бол; эсхүл
- (2) тухайн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь ИНД-19.405(1)-ийн дагуу тухайн маягийн агаарын хөлгийн туршин нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэхээр зөвшөөрөгдсөн ба Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц агаарын хөлгөөр туршилтын нислэг хийх туршлагатай болсон бол; эсхүл
- (3) тухайн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь А-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч ба тодорхой онгоцны конфигурацийн хувьд, 61.5(о)-т заасан агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц онгоцоор нислэгийн туршлагатай болсон бол; эсхүл
- (4) тухайн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь 61.57-ийн дагуу тухайн маягийн агаарын хөлөгт нисгэгч, эсхүл агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхээр зөвшөөрөгдсөн бөгөөд Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц агаарын хөлөг дээр нислэгийн туршлагатай болсон бол.
- (c) Нисгэгч нь Даргад хүсэлт гарган, зохих төлбөрийн баримт хүргүүлж, агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийг (нисгэгчийн дэвтэрт тэмдэглэхээс гадна) нисгэгчийн үнэмлэхэндээ тэмдэглүүлж болно.
- (d) Энэ Дүрмийн 61.55(а)-г үл харгалзан, зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгч нь тухайн нисгэгчийн эзэмшиж буй агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлтэй маш ижил төстэй агаарын хөлгийн маягийн хувьд, хэрэв тухайн багш нь нэмэлт шилжих нислэгийн зааварчилгаа, эсхүл тухайн маягийн ур чадварын шалгалт шаардлагагүй гэж үзвэл, агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл олгож болох ба:
- (1) тухайн нисгэгчийн дэвтэрт тохирох тэмдэглэлийг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр оруулах;
- (2) тухайн багш нисгэгч нь нисгэгчийн дэвтрийн холбогдох тэмдэглэлийн баталгаажуулсан хувийг Даргад хүргүүлнэ.

61.57 Анхдагч маягийн эрх

Дарга, энэ Дүрмийн дагуу олгосон хүчинтэй багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшдэг, тухайн агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэггүй багш-нисгэгчид агаарын хөлгийн нисгэгчийн, эсхүл хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэх эрх олгож болно. Дарга эрх

олгохдоо, нисэхийн аюулгүй ажиллагааны ашиг сонирхлын үүднээс анхаарах шаардлагатай нөхцөлийг зааж өгч болно.

С Бүлэг. Сурагч-нисгэгч

61.101 Зорилго

Энэ Бүлэг, тухайн этгээд нь энэ Дүрмийн дагуу олгодог хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшээгүй байхдаа агаарын хөлөг (микролайт агаарын хөлөг, ханг-глайдер, глайдер, мото-глайдер, эсхүл бөмбөлгөөс бусад)-ийн нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэхэд тавих шаардлага болон хязгаарлалтыг тогтооно.

61.103 Ерөнхий зүйл

(a) Энэ Дүрмийн дагуу олгодог, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшээгүй этгээд дараахаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн удирдлагыг жолоодохыг хориглоно, тухайн этгээд нь:

- (1) нисгэгчийн суудал эзэлсэн зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгчээс хосолсон нислэгийн зааварчилгаа авч байгаа; эсхүл
- (2) 61.105-ын дагуу хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэж байгаа.

(b) Энэ зүйлийн (a)(1)-ийн дагуу хосолсон нислэгийн зааварчилгаа авч байгаа этгээд нь тухайн цагаа хамтарсан нислэгийн цагаар бүртгэж болно.

61.105 Бие даасан нислэгийн шаардлага

(a) Энэ Дүрмийн дагуу олгодог, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшээгүй этгээд дараахаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгөөр бие даан нисэхийг хориглоно:

- (1) тухайн этгээд нь 16 нас хүрсэн байх;
- (2) тухайн этгээд нь:
 - (i) ИНД-67-ийн дагуу олгосон хүчинтэй 2-р ангиллаас доошгүй ЭМГ эзэмшдэг байх; эсхүл
 - (ii) В болон С ангиллын жолооны үнэмлэхэнд хамаарах, Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын хуулийн дагуу олгосон дараах эрүүл мэндийн тодорхойлолттой байх:
 - (A) өмнөх 5 жилийн дотор олгосон; эсхүл
 - (B) хэрэв тухайн этгээд 40, эсхүл түүнээс дээш настай бол, өмнөх 24 сарын дотор олгосон;
- (3) тухайн этгээд нь ЭМГ-ний бүх нөхцөл, хязгаарлалт болон тэмдэглэлийн шаардлагыг хангасан байх;

- (4) тухайн этгээд нь агаарын хөлгийн даргын үүрэг, хариуцлагыг амжилттай хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хэлээр унших, ярих, ойлгох болон холбоо барих хангалттай чадвартай байх;
- (5) тухайн нислэгийг хүчинтэй А, В, эсхүл С-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч зөвшөөрсөн байх, өдөр, эсхүл шөнийн цагаар үйлдэх анхны бие даасан нислэгийг А, эсхүл В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч зөвшөөрсөн байх үүрэгтэйгээс бусад тохиолдолд;
- (6) энэ зүйлийн (с)-д зааснаас бусад тохиолдолд, хүчинтэй А, эсхүл В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч тухайн этгээдийн нисгэгчийн дэвтэрт зааварчилгаа авсан ба дараах ур чадвараа шалгуулсан тухай тэмдэглэлийг бичиж баталгаажуулсан байх:
- (i) нислэгийн бэлтгэл;
 - (ii) хөдөлгүүр асаах болон горим шалгах ажиллагаа;
 - (iii) явгалах;
 - (iv) чиг шулуун нисэх;
 - (v) өндөр авах болон өндөр алдах;
 - (vi) өндрөө барих, эргэлтийн үед өндөр авах болон өндөр алдах;
 - (vii) тухайн маягийн агаарын хөлгөөр хөөрөлт, **тойрог, хайрцгийн** нислэг хийх болон буулт үйлдэх;
 - (viii) нислэгийн радио холбоо ашиглах;
 - (ix) хоёрдугаар хайрцагт гарах журам;
 - (x) онгоцны хувьд, тухайн маягийн онгоцон дээр хурдны **уналтыг** таньж мэдрэх (stall) болон түүнээс гарах;
 - (xi) онгоцны хувьд, хөөрөлтийн үед болон хөөрсний дараа хөдөлгүүр татгалзсан үеийн онцгой нөхцөлийн журам;
 - (xii) нисдэг тэрэгний хувьд, угтах салхи, арын салхи болон хажуугийн салхинд **дүүжин** (hovering) нислэг хийх;
 - (xiii) нисдэг тэрэгний хувьд, тухайн маягийн нисдэг тэрэгний (авторотацаар үйлдэх ойртолт ба буултыг багтаасан) онцгой нөхцөлийн журам.
- (7) тухайн этгээд нь нислэгийн туршлагын сүүлийн 5 цагт нь хосолсон нислэгийн зааварчилгаа авсан байх, хүчинтэй А, эсхүл В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд;
- (8) тухайн этгээд нь өмнөх үргэлжилсэн 30 хоногийн хугацаанд тохирох тухайн агаарын хөлгөөр ниссэн нислэгийн туршлагатай байх;
- (9) хэрэв тухайн нислэг нь нутаг дамнасан (х-country) бие даасан нислэг бол:
- (i) тухайн нислэгийг хүчинтэй А, эсхүл В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч зөвшөөрсөн байх;

(ii) тухайн этгээд нь хувийн нисгэгчийн үнэмлэх авахад шаардагдах бичгийн шалгалтын хүчинтэй кредитийг цуглуулсан байх.

(b) Энэ зүйлийн (a)(5)-т заасан тухайн бие даасан нислэгийг зөвшөөрсөн багш-нисгэгч нь бие даасан нислэгийн турш тухайн нисгэгчийн үйлдлийг хянах үүрэгтэй.

(c) Өдрийн цагаар үйлдэх анхны бие даасан нислэгийн хувьд, анхны бие даасан нислэг дууссаны дараа хэрэв багш-нисгэгч нь энэ зүйлийн (a)(6) (i)-аас (xiii)-ийн шаардлагыг хангасан гэж үзвэл энэ зүйлийн (a)(6)-д шаардсан гэрчилгээжүүлэлтийг тухайн этгээдийн нислэгийн дэвтэрт тэмдэглэж болно.

61.107 Хязгаарлалт

(a) Энэ Дүрмийн дагуу олгодог хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшээгүй этгээдийг дараах нислэгт агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) Цалинтай (цалинтай ажилтнаар); эсхүл
- (2) хэрэв тухайн агаарын хөлгөөр хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол; эсхүл
- (3) олон улсын нислэгт; эсхүл
- (4) хэрэв тухайн агаарын хөлөгт, багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгчээс бусад этгээдийг тээвэрлэж байгаа бол.

(b) Энэ зүйлийн (a)-ийн шаардлага дээр нэмж, 61.105(a)(2)(ii)-ын дагуу ЭМГ эзэмшиж буй этгээдийг агаарын хөлгийн дараах үйл ажиллагаанд хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) шөнийн цагаар; эсхүл
- (2) тухайн үнэмлэх эзэмшигч нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц өнгө ялгах харааны тестийг амжилттай өгсөн нотлох баримтыг Даргад хүргүүлснээс бусад тохиолдолд, хяналттай аэродром руу, эсхүл хяналттай аэродромоос; эсхүл
- (3) буулт болон хөөрөлт үйлдэхээс бусад тохиолдолд, хүн ам шигүү суурьшсан хот, эсхүл суурингийн дээгүүр.

D Бүлэг. Хувийн нисгэгчийн үнэмлэх

61.151 Зорилго

Энэ бүлэг нь хувийн нисгэгчийн үнэмлэх олгоход тавих шаардлага, үнэмлэхний эрх, хязгаарлалт болон тухайн нисгэгчийн үнэмлэхний хүчинтэй байх шаардлагыг тогтооно.

61.153 Нөхцөл хангах шаардлага

(а) Энэ зүйлийн (b) болон (с)-д зааснаас бусад тохиолдолд, хувийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) 17 нас хүрсэн байх;
- (2) ИНД-67-ийн дагуу олгосон хүчинтэй 2-р ангиллаас доошгүй ЭМГ эзэмшдэг байх;
- (3) туршлагын хувьд:
 - (i) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бие даасан нислэгийн, хамтарсан нислэгийн, хэрэглэлийн нислэгийн болон нутаг дамнасан нислэг (cross country)-ийн цагийг багтаасан, тохирох категорийн агаарын хөлгийн нисгэгчийн 50 цагийн нислэгийн цагийн туршлагатай байх; эсхүл
 - (ii) хэрэв тухайн этгээд нь хувийн нисгэгчийн эрхийг нутаг дамнасан нислэг (cross country)-т ашиглахыг зориогүй бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бие даасан нислэгийн, хэрэглэлийн нислэгийн болон хамтарсан нислэгийн цагийг багтаасан, тохирох категорийн агаарын хөлгийн нисгэгчийн 40 цагийн нислэгийн цагийн туршлагатай байх,
- (4) хэрэв тухайн этгээд нь хувийн нисгэгчийн эрхийг шөнийн нислэгт ашиглахыг зорьж байгаа бол Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шөнийн нислэгийн дадлага туршлагатай байх;
- (5) хэрэв тухайн этгээд нь нисдэг тэрэгний хувийн нисгэгчийн эрхээ дүүжинт тээвэр хийхийг зорьж байгаа бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүүжинт тээвэр хийх нислэгийн сургалтад хамрагдсан байх;
- (6) хувийн нисгэгчийн үнэмлэхэнд хамаарах дараах сэдвээр бичгийн шалгалтын хүчинтэй кредиттэй, эсхүл зөвшөөрөгдсөн дүйцэх шалгалтыг амжилттай өгсөн байх:
 - (i) нисэхийн хууль, дүрэм;
 - (ii) агаарын навигаци болон нислэгийн төлөвлөлт;
 - (iii) цаг уур;
 - (iv) агаарын хөлгийн техникийн мэдлэг (онгоц, эсхүл нисдэг тэрэг), аль хамааралтайг;
 - (v) хүний хүчин зүйл;
 - (vi) нислэгийн радио холбоо;

(7) дараах мэдлэг болон ур чадвараа шалгагч-нисгэгчид нислэгийн шалгалтаар амжилттай харуулсан байх:

- (i) “хангалтгүй дүгнэгдсэн мэдлэгийн тайлан”-д дэлгэрэнгүй тусгагдсан мэдээллийг багтаасан, энэ зүйлийн (а)(6)-д заасан газрын шалгалтын сэдвийн мэдлэг;
- (ii) хувийн нисгэгчийн үнэмлэхний эрх болон хязгаарлалтын талаарх мэдлэг;
- (iii) тухайн нислэгийн шалгалтад ашиглах агаарын хөлгийн маягтай холбоотой техникийн болон үйл ажиллагааны мэдлэг;
- (iv) бүх хэвийн, хэвийн бус болон онцгой нөхцөлийн журмын үед зөв шийдвэр гарган удирдах дадлага хийж байхдаа тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааврын дагуу, түүний чадварын үзүүлэлтийн болон хязгаарлалтын хүрээнд тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэх ур чадвар;
- (v) радио холбоо болон фразеолог /стандарт хэллэгийн ур чадвар;
- (vi) нислэгийн журам, эсхүл маневрын амжилттай гүйцэтгэлд хэзээ ч эргэлзээ төрөхгүй байх хэлбэрээр нислэгийн туршид тухайн агаарын хөлгийг итгэлтэй удирдах.

(b) Хуулийн дагуу, ICAO-ийн Хэлэлцэн тохирогч Улсаас олгосон хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх болон холбогдох ЭМГ эзэмшдэг этгээд нь, ижил категорин агаарын хөлгийн хувьд, Дарга тухайн этгээдэд хувийн нисгэгчийн үнэмлэх олгох зорилгоор танигдсан үнэмлэх болон ЭМГ-тэй байж болно.

(c) Даргаас шилжигдсэн эрхийн хүрээнд, глайдерын байгууллагаас олгосон хүчинтэй глайдерын нисгэгчийн гэрчилгээ эзэмшдэг этгээд нь хувийн нисгэгчийн үнэмлэх (глайдер) эзэмших эрхтэй, хэрэв тухайн этгээд нь:

- (1) 17 нас хүрсэн бол;
- (2) нислэгийн радио холбооны шалгалтын кредиттэй бол;
- (3) ИНД-67-ийн дагуу олгосон хүчинтэй 2-р ангиллаас доошгүй ЭМГ эзэмшдэг бол.

(d) Нислэгийн туршлагаа хадгалан, Монгол Улсын цэргийн нисэх хүчний хөлгийн дарга, эсхүл хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэж байгаа этгээдийг Дарга дараах шаардлагыг хангасанд тооцож болно:

- (1) хэрэв тухайн этгээд, хувийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмших хүсэлт гаргахын өмнөх 5 жилд холбогдох нисэхийн хууль дүрмийн шалгалтыг амжилттай өгсөн бол, энэ зүйлийн (а)(6); болон
- (2) энэ зүйлийн (а)(7).

61.155 Эрх, хязгаарлалт

(a) Энэ зүйлийн (b)(3)-г харгалзан, хүчинтэй хувийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь:

- (1) тухайн нисгэгчийн үнэмлэх олгосон агаарын хөлгийн категороор агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэг агаарын хөлөгт хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэж болно мөн зорчигч тээвэрлэж болно;
- (2) тухайн нисгэгчийн үнэмлэх олгосон агаарын хөлгийн категороор агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэг хамтран нисгэгчтэй ажиллахыг шаарддаг агаарын хөлөгт хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэж болно.

(b) Дараах тохиолдолд, хувийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийг агаарын хөлгийн даргын, эсхүл хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) цалинтай (цалинтай ажилтнаар); эсхүл
- (2) хэрэв тухайн агаарын хөлгөөр хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаа хийж байгаа бол; эсхүл
- (3) хэрэв тухайн агаарын хөлгөөр:
 - (i) шөнийн цагаар, үйл ажиллагаа хийж байгаа бол; эсхүл
 - (ii) нутаг дамнасан нислэг (cross country) –ийн үйл ажиллагаа хийж байгаа бол; эсхүл
 - (iii) нисдэг тэргээр дүүжинт тээвэр хийж байгаа бол

зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгч, эзэмшигчийн дэвтэрт тухайн үйл ажиллагааг гүйцэтгэхэд шаардлагатай нислэгийн сургалтад амжилттай хамрагдсаныг тэмдэглэснээс бусад тохиолдолд.

(c) Энэ зүйлийн (b)(2)-ыг үл харгалзан, гэхдээ зөвхөн тухайн үйл ажиллагаа нь глайдерын байгууллагын шууд хяналтад, эсхүл ИНД-115-ын дагуу Даргын олгосон Нисэх клубийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд хийгдэж байгаа бол, хүчинтэй хувийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь глайдерыг нислэгт чирэх хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай гэхдээ цалингүй үйл ажиллагаанд оролцож байгаа агаарын хөлөгт хөлгийн даргын, эсхүл хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэж болно.

61.157 Хүчинтэй байх шаардлага

Хувийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь тухайн эзэмшиж буй хувийн нисгэгчийн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхийн өмнө 61.35 (Эрүүл мэндийн шаардлага), 61.37 (Нислэгийн туршлага хадгалах) болон 61.39 (Хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ)-д заасан шаардлагыг хангасан байх шаардлагатай.

Е Бүлэг. Коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх

61.201 Зорилго

Энэ Бүлэг нь коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх олгоход тавих шаардлага, үнэмлэхний эрх, хязгаарлалт болон тухайн нисгэгчийн үнэмлэхний хүчинтэй байх шаардлагыг тогтооно.

61.203 Нөхцөл хангах шаардлага

(а) Коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) 18 нас хүрсэн байх;
- (2) онгоц болон нисдэг тэрэгний хувьд, тохирох категорийн агаарын хөлгийн хүчинтэй хувийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (3) ИНД-67-ийн дагуу олгосон хүчинтэй 1-р ангиллын ЭМГ эзэмшдэг байх;
- (4) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц тодорхой нислэгийн туршлагаас бүрдсэн нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэсэн дараах минимум ерөнхий нислэгийн цагийн туршлагатай байх:
 - (i) онгоцны хувьд, 200 цагийн, эсхүл хэрэв зөвшөөрөгдсөн сургалтын курсийг төгссөн бол, 150 цагийн;
 - (ii) нисдэг тэрэгний хувьд, 150 цагийн, эсхүл хэрэв зөвшөөрөгдсөн сургалтын курсийг төгссөн бол, 125 цагийн;
 - (iii) глайдерын хувьд, 150 цагийн;
 - (iv) бөмбөлгийн хувьд, 50 цагийн;
- (5) хэрэв тухайн этгээд нь коммерийн нисгэгчийн үнэмлэхний эрхийг шөнийн цагаар хэрэгжүүлэхийг зорьж байгаа бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шөнийн нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
- (6) коммерийн нисгэгчийн үнэмлэхэнд хамаарах дараах сэдвээр бичгийн шалгалтын хүчинтэй кредиттэй, эсхүл зөвшөөрөгдсөн дүйцэх шалгалтыг амжилттай өгсөн байх:
 - (i) нисэхийн хууль, дүрэм;
 - (ii) нислэгийн навигацийн ерөнхий мэдлэг;
 - (iii) цаг уур;
 - (iv) нислэгийн зарчим болон агаарын хөлгийн үзүүлэлт (онгоц, нисдэг тэрэг, эсхүл глайдерын аль хамааралтайг);
 - (v) агаарын хөлгийн техникийн ерөнхий мэдлэг (онгоц, нисдэг тэрэг, эсхүл глайдерын аль хамааралтайг);
 - (vi) бөмбөлгийн техникийн мэдлэг болон аэростатик, (бөмбөлөг);
 - (vii) хүний хүчин зүйл;

(7) нислэгийн шалгалтаар дараах мэдлэг, ур чадвараа Даргад амжилттай харуулсан байх:

- (i) “хангалтгүй дүгнэгдсэн мэдлэгийн тайлан”-д дэлгэрэнгүй тусгагдсан мэдээллийг багтаасан, энэ зүйлийн (a)(6)-д заасан газрын шалгалтын сэдвийн мэдлэг;
- (ii) коммерийн нисгэгчийн үнэмлэхний эрх болон хязгаарлалтын мэдлэг;
- (iii) тухайн нислэгийн шалгалтад ашиглах агаарын хөлгийн маягт хамаарах техникийн болон үйл ажиллагааны мэдлэг;
- (iv) бүх хэвийн, хэвийн бус болон онцгой нөхцөлийн журмын үед зөв шийдвэр гарган удирдах дадлага хийж байхдаа тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааврын дагуу, түүний чадварын үзүүлэлтийн болон хязгаарлалтын хүрээнд тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэх ур чадвар;
- (v) радио холбоо болон фразеолог /стандарт хэллэгийн ур чадвар;
- (vi) нислэгийн журам, эсхүл маневрын амжилттай гүйцэтгэлд хэзээ ч эргэлзээ төрөхгүй байх хэлбэрээр нислэгийн туршид тухайн агаарын хөлгийг итгэлтэй удирдах.

(b) Нислэгийн туршлагаа хадгалан, Монгол Улсын цэргийн нисэх хүчний хөлгийн дарга, эсхүл хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэж, мэргэшлээ хадгалж байгаа этгээдийг Дарга дараах шаардлагыг хангасанд тооцож болно:

- (1) энэ зүйлийн (a)(2);
- (2) хэрэв тухайн этгээд, коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмших хүсэлт гаргахын өмнөх 5 жилд холбогдох нисэхийн хууль дүрмийн шалгалтыг амжилттай өгсөн бол, энэ зүйлийн (a)(6); болон
- (3) энэ зүйлийн (a)(7).

61.205 Эрх, хязгаарлалт

(a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, хүчинтэй коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх нь тухайн эзэмшигчид нисгэгчийн үнэмлэх олгосон болон нисгэгч нь агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэг ижил категорийн агаарын хөлөгт дараах эрхийг хэрэгжүүлэх эрх олгоно:

- (1) хувийн нисгэгчийн үнэмлэхний холбогдох аливаа эрх;
- (2) ганц нисгэгчтэй үйл ажиллагаанд гэрчилгээжсэн хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаанд оролцож байгаа агаарын хөлөгт хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэх, гэхдээ агаарын тээврийн үйл ажиллагаанд болохгүй;
- (3) агаарын тээврийн үйл ажиллагаанаас бусад, хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаанд оролцож байгаа олон нисгэгчтэй үйл ажиллагаанд гэрчилгээжсэн агаарын хөлөгт хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэх;

(4) олон нисгэгчтэй үйл ажиллагаанд гэрчилгээжсэн хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаанд оролцож байгаа агаарын хөлөгт хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэх.

(b) Зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгч, тухайн эзэмшигч нь тухайн үйл ажиллагааг гүйцэтгэхэд шаардлагатай шөнийн нислэгийн сургалтыг амжилттай төгссөн талаар эзэмшигчийн дэвтэрт тэмдэглэл хийснээс бусад тохиолдолд, коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийг шөнийн цагаар агаарын хөлгийн даргын, эсхүл хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэхийг хориглоно.

61.207 Хүчинтэй байх шаардлага

Коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь тухайн эзэмшиж буй коммерийн нисгэгчийн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхийн өмнө 61.35 (Эрүүл мэндийн шаардлага), 61.37 (Нислэгийн туршлага хадгалах) болон 61.39 (Хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ)-д заасан шаардлагыг хангасан байх шаардлагатай.

F Бүлэг. Агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх

61.251 Зорилго

Энэ бүлэг нь агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх олгоход тавих шаардлага, үнэмлэхний эрх, хязгаарлалт болон тухайн нисгэгчийн үнэмлэхний хүчинтэй байх шаардлагыг тогтооно.

61.253 Нөхцөл хангах шаардлага

- (a) Агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:
- (1) 21 нас хүрсэн байх;
 - (2) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;
 - (3) хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшдэг байх;
 - (4) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц тодорхой нислэгийн туршлагаас бүрдсэн нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэсэн дараах минимум ерөнхий нислэгийн цагийн туршлагатай байх:
 - (i) онгоцны хувьд, 1500 цагийн;
 - (ii) нисдэг тэрэгний хувьд, 1000 цагийн;
 - (5) агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэхэнд хамаарах дараах сэдвээр бичгийн шалгалтын хүчинтэй кредиттэй, эсхүл зөвшөөрөгдсөн дүйцэх шалгалтыг амжилттай өгсөн байх:
 - (i) нисэхийн хууль, дүрэм;
 - (ii) нислэгийн навигацийн ерөнхий мэдлэг;
 - (iii) нислэгийн төлөвлөгөө (онгоц, эсхүл нисдэг тэрэгний аль хамааралтайг)

- (iv) цаг уур;
 - (v) хэрэглэл болон навигацийн туслах төхөөрөмж (зөвхөн онгоц)
 - (vi) хүний хүчин зүйл;
 - (vii) гүнзгийрүүлсэн аэродинамик, техникийн үзүүлэлт болон системийн талаарх мэдлэг (зөвхөн онгоц);
 - (viii) аэродинамик болон агаарын хөлгийн систем (зөвхөн нисдэг тэрэг);
 - (ix) техникийн үзүүлэлт болон ачаалалт (зөвхөн нисдэг тэрэг);
- (6) энэ зүйлийн (b)–г харгалзан, дараах мэдлэг, ур чадвараа нислэгийн шалгалтаар Даргад, эсхүл ИНД-119–ийн дагуу олгосон Агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээний, эсхүл ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа, зохих ёсоор эрх олгогдсон шалгагч-нисгэгчид амжилттай харуулсан байх, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн нислэгийн шалгалт авахыг зөвшөөрсөн бол:
- (i) “хангалтгүй дүгнэгдсэн мэдлэгийн тайлан”-д дэлгэрэнгүй тусгагдсан мэдээллийг багтаасан, энэ зүйлийн (a)(5)-д заасан газрын шалгалтын сэдвийн мэдлэг;
 - (ii) агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалтын мэдлэг;
 - (iii) тухайн нислэгийн шалгалтад ашиглах агаарын хөлгийн маягтай холбоотой техникийн болон үйл ажиллагааны мэдлэг;
 - (iv) бүх хэвийн, хэвийн бус болон онцгой нөхцөлийн журмын үед зөв шийдвэр гарган удирдах дадлага хийж байхдаа тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааврын дагуу, түүний чадварын үзүүлэлтийн болон хязгаарлалтын хүрээнд тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэх ур чадвар;
 - (v) НХҮ-ний журам болон фразеолог/стандарт хэллэгийн ур чадвар;
 - (vi) нислэгийн журам, эсхүл маневрын амжилттай гүйцэтгэлд хэзээ ч эргэлзээ төрөхгүй байх хэлбэрээр нислэгийн туршид тухайн агаарын хөлгийг итгэлтэй удирдах;

(b) Энэ зүйлийн (a)(6)-д шаардсан нислэгийн шалгалт нь ХНД/IFR-ийн дагуу үйлдэгдэх нутаг дамнасан нислэг (cross country) байх ёстой ба агаарын хөлөг нь:

- (1) хөөрөлтийн гэрчилгээжсэн дээд жин (MCTOW) нь 5700 кг, эсхүл түүнээс дээш, олон хөдөлгүүрт агаарын хөлөг; эсхүл
- (2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц олон хөдөлгүүрт агаарын хөлөг; эсхүл
- (3) агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх олгох нислэгийн шалгалтад зөвшөөрөгдсөн синтетик нислэгийн дадлагажуур байна.

(c) Дарга, өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын дотор тохирох ангиллын 2 нисгэгчтэй агаарын хөлгийн даргаар, өдөр/шөнийн цагаар нислэгийн цаг хуримтлуулан ниссэн

туршлагатай Монгол Улсын цэргийн нисэх хүчний алба хаагч этгээдийг дараах шаардлагыг хангасанд тооцож болно:

- (1) энэ зүйлийн (а)(2);
- (2) хэрэв тухайн этгээд, агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмших хүсэлт гаргахын өмнөх 3 сард Монгол Улсын цэргийн нисэх хүчний хэрэглэлийн нислэгийн үнэлгээг амжилттай хийлгэсэн бол, энэ зүйлийн (а)(3);
- (3) хэрэв тухайн этгээд, агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмших хүсэлт гаргахын өмнөх 5 жилд холбогдох нисэхийн хууль дүрмийн шалгалтыг амжилттай өгсөн бол, энэ зүйлийн (а)(5);
- (4) энэ зүйлийн (а)(6).

61.255 Эрх

Хүчинтэй агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх нь эзэмшигчдээ тухайн нисгэгчийн үнэмлэх олгосон болон ижил агаарын хөлгийн категоритой ба нисгэгч нь маягийн зэрэглэл эзэмшдэг тухайн агаарын хөлөгт дараах эрхийг хэрэгжүүлэх эрх олгоно:

- (1) хувийн болон коммерийн нисгэгчийн үнэмлэхний аливаа эрх;
- (2) агаарын тээврийн үйл ажиллагаа, эсхүл хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаанд оролцож байгаа, хамтран нисгэгчтэй ажиллахыг шаарддаг агаарын хөлөгт хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэх.

61.257 Хүчинтэй байх шаардлага

Агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь тухайн эзэмшиж буй агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхийн өмнө 61.35 (Эрүүл мэндийн шаардлага), 61.37 (Нислэгийн туршлага хадгалах) болон 61.39 (Хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ)-д заасан шаардлагыг хангасан байх шаардлагатай.

Г Бүлэг. Багш-нисгэгчийн зэрэглэл

61.301 Зорилго

Энэ Бүлэг нь багш-нисгэгчийн зэрэглэл олгоход тавих шаардлага болон тухайн зэрэглэлийн эрх, хязгаарлалт болон хүчинтэй байх шаардлагыг тогтооно.

61.303 Нөхцөл хангах шаардлага

Е-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл

- (a) Е-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:
- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй коммерийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч байх;
 - (2) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, агаараас бордоо, шингэн, эсхүл мэрэгчийн хор цацах үйл ажиллагааны аль хамааралтайд нь хүчинтэй 1-р Зэргийн ХАА-н зэрэглэл эзэмшдэг байх;
 - (3) дараах үйл ажиллагааг багтаасан, ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны 2000-аас доошгүй цагийн нислэгийн цагийн туршлагатай байх:
 - (i) хэрэв тухайн этгээд нь агаараас бордоо цацах үйл ажиллагаанд зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгөөр бордоо цацах үйл ажиллагаанд 100-аас доошгүй цаг нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэсэн нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
 - (ii) хэрэв тухайн этгээд нь агаараас шингэн цацах үйл ажиллагаанд зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгөөр шингэн цацах үйл ажиллагаанд 100-аас доошгүй цаг нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэсэн нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
 - (iii) хэрэв тухайн этгээд нь агаараас хортон мэрэгчийн хор цацах үйл ажиллагаанд зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгөөр бордоо цацах үйл ажиллагааны нислэгийн цагийн туршлагыг багтаасан 100-аас доошгүй нислэгийн цагийн туршлагатай байх ба хортон мэрэгчийн хор цацах үйл ажиллагааны 50-иас доошгүй нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
 - (4) [хүчингүй]
 - (5) [хүчингүй]
 - (6) ХАА-н нисэхийн үйл ажиллагааны талаарх техникийн цогц мэдлэгээ Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аман шалгалт болон нислэгийн шалгалтыг амжилттай өгч Даргад харуулсан байх;
 - (7) хэрэв хүчинтэй багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч биш бол, Е-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргахын өмнөх 12 сарын, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хугацаанд зөвшөөрөгдсөн зааварчилгаа өгөх арга зүйн курсэд хамрагдаж, амжилттай шалгуулсан байх.

D-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл

- (b) D-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:
- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй коммерийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч байх;
 - (2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хөлгийн даргын туршлагыг багтаасан, 700-аас доошгүй цаг нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэсэн нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
 - (3) хэрэв тухайн этгээд нь шөнийн цагаар нислэгийн зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шөнийн нислэгийн туршлагатай байх;
 - (4) хэрэв тухайн этгээд нь олон хөдөлгүүрт агаарын хөлөгт зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц олон хөдөлгүүрт агаарын хөлгийн нислэгийн туршлагатай байх;
 - (5) хэрэв тухайн этгээд нь хэрэглэлийн нислэгт зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол тохирох, хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэлтэй байх;
 - (6) агаарын хөлгийн маягийн шилжих сургалтын зааварчилгаа өгөх ур чадвараа Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аман шалгалт болон нислэгийн шалгалтыг амжилттай өгч Даргад харуулсан байх;
 - (7) хэрэв багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч биш бол, нислэгийн зааварчилгаа өгөх онол болон дадлагын зөвшөөрөгдсөн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх.

C-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл

- (c) C-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:
- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй коммерийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч байх;
 - (2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц тусгай нислэгийн туршлагыг багтаасан, тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгөөр 200-аас доошгүй цаг нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэсэн нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
 - (3) хэрэв тухайн этгээд нь шөнийн цагаар нислэгийн зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шөнийн нислэгийн дадлага туршлагатай байх;
 - (4) хэрэв тухайн этгээд нь олон хөдөлгүүрт агаарын хөлөгт зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц олон хөдөлгүүрт агаарын хөлгийн нислэгийн туршлагатай байх;
 - (5) хэрэв тухайн этгээд нь онгоцоор **эргэлт, хөрвөөлт (spinning)** эсхүл аэробатикийн маневр хийх нислэгт зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аэробатикийн нислэгийн туршлагатай байх;
 - (6) нислэгийн зааварчилгааны онол болон дадлагын зөвшөөрөгдсөн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх;

- (7) дараах сэдвээр аман шалгалтыг амжилттай өгсөн байх:
- (i) онгоц, эсхүл нисдэг тэрэгний нислэгийн зарчим болон үзүүлэлт, хамааралтай бол;
 - (ii) цаг уур;
 - (iii) нутаг дамнасан нислэгийн навигацийн аргачлал;
 - (iv) нислэгийн зааварчилгааны онол болон дадлага;
- (8) 25-аас доошгүй цагийн хосолсон нислэгийн багшийн сургалт, эсхүл зөвшөөрөгдсөн дүйцэх сургалтад хамрагдсан байх;
- (9) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлөгт нислэгийн зааварчилгаа өгөх чадвараа бүх хэвийн болон онцгой нөхцөлийн нислэгийн маневрыг гүйцэтгэн Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аман шалгалт болон нислэгийн шалгалтыг амжилттай өгч Даргад харуулсан байх.

(ca) Монгол Улсын цэргийн нисэх хүчний хүчинтэй багш-нисгэгчийн мэргэшил эзэмшдэг этгээдийг Дарга дараах шаардлагыг хангасанд тооцож болно:

- (1) энэ зүйлийн (c)(2);
- (2) хэрэв тухайн этгээдийн мэргэшил нь Монгол Улсын цэргийн нисэх хүчний онгоцны багш-нисгэгч бол, энэ зүйлийн (c)(5);
- (3) энэ зүйлийн (c)(8).

В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл

- (d) В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:
- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй коммерийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч байх;
 - (2) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, С-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл, эсхүл зөвшөөрөгдсөн дүйцэх зэрэглэл эзэмшигч байх;
 - (3) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц тусгай нислэгийн туршлагыг багтаасан, тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгөөр 500-аас доошгүй цаг нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэсэн нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
 - (4) хэрэв тухайн этгээд нь шөнийн цагаар нислэгийн зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шөнийн нислэгийн туршлагатай байх;
 - (5) хэрэв тухайн этгээд нь олон хөдөлгүүрт агаарын хөлгөөр зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц олон хөдөлгүүрт агаарын хөлгийн нислэгийн туршлагатай байх;
 - (6) хэрэв тухайн этгээд нь онгоцоор **эргэлт, хөрвөөлт (spinning)**, эсхүл аэробатикийн маневрийн зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аэробатикийн нислэгийн туршлагатай байх;
 - (7) дараах сэдвээр аман шалгалтыг амжилттай өгсөн байх:

- (i) хамааралтай бол онгоц, эсхүл нисдэг тэрэгний нислэгийн зарчим болон үзүүлэлт;
 - (ii) цаг уур;
 - (iii) нутаг дамнасан нислэгийн навигацийн аргачлал;
 - (iv) нислэгийн зааварчилгааны онол болон дадлага;
- (8) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлөгт нислэгийн зааварчилгаа өгөх чадвараа бүх хэвийн болон онцгой нөхцөлийн нислэгийн маневрыг гүйцэтгэн Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аман шалгалт болон нислэгийн шалгалтыг амжилттай өгч Даргад харуулсан байх.

(da) Монгол Улсын цэргийн нисэхийн хүчинтэй багш-нисгэгчийн мэргэшил эзэмшдэг этгээдийг Дарга В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл олгоход тавих, энэ зүйлийн (d)(3)-т шаардсан нислэгийн цагийн туршлагыг хангасанд тооцож болно.

А-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл

- (e) А-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:
- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй коммерийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч байх;
 - (2) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, В-Категорийн багш-нисгэгчийн, эсхүл зөвшөөрөгдсөн дүйцэх зэрэглэл эзэмшигч байх;
 - (3) онгоцны хувьд, хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшигч байх;
 - (4) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц тусгай нислэгийн туршлагыг багтаасан тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн 1250-иас доошгүй цагийн туршлагатай байх;
 - (5) хэрэв тухайн этгээд нь олон хөдөлгүүрт агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд зааварчилгаа өгөхийг зорьж байгаа бол Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц олон хөдөлгүүрт агаарын хөлгийн нислэгийн туршлагатай байх;
 - (6) дараах сэдвээр аман шалгалтыг амжилттай өгсөн байх:
 - (i) хамааралтай бол онгоц, эсхүл нисдэг тэрэгний нислэгийн зарчим болон үзүүлэлт;
 - (ii) цаг уур;
 - (iii) нутаг дамнасан нислэгийн навигацийн аргачлал;
 - (iv) нислэгийн зааварчилгаа өгөх онол болон дадлага;
 - (7) нислэгийн зааварчилгааг дунджаас дээш түвшинд өгөх чадвараа тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгөөр бүх хэвийн болон онцгой нөхцөлийн нислэгийн маневрыг (онгоцны хувьд, **эргэлт, хөрвөөлт (spinning)** болон аэробатикийн маневрыг багтаасан) шөнийн болон өдрийн цагаар гүйцэтгэж Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аман болон нислэгийн шалгалтыг амжилттай өгч Даргад харуулсан байх.

61.304 Зэрэглэл олгох

Хэрэв Дарга, багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргагчийг 61.303-ын холбогдох шаардлагыг хангасан гэж үзвэл энэ Дүрмийн дагуу тухайн хүсэлт гаргагчийн нисгэгчийн үнэмлэхэнд тэмдэглэл хийж, тохирох Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл олгож болно.

61.305 Эрх, хязгаарлалт**Е-Категорийн багш-нисгэгч**

(a) Тохирох, хүчинтэй Е-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл нь тухайн эзэмшигчид дараах эрхийг олгоно:

- (1) агаараас бордоо, шингэн, эсхүл мэрэгчийн хор цацах зорилгоор хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчид ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд техникийн болон нислэгийн зааварчилгаа өгөх;
- (2) ХАА-н зэрэглэлгүй, хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчид бордоо, шингэн, эсхүл мэрэгчийн хор цацах үйл ажиллагааны нислэгийн бие даасан дадлага хийх зөвшөөрөл олгох;
- (3) хэрэв тухайн багш-нисгэгч нь зааварчилгаанд ашиглах ижил маягийн агаарын хөлгийн даргын 50-иас доошгүй цагийн нислэгийн цагийн туршлагатай бол, 61.55-ын дагуу шилжих сургалтын зааварчилгаа өгч, ХАА-н агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл олгох;
- (4) [хүчингүй]
- (5) 61.707-гийн дагуу ХАА-н зэрэглэлийн ур чадварын шалгалт авах;
- (6) ОА Бүлэг (агаараас бордоо цацах), ОВ Бүлэг (агаараас шингэн цацах) болон ОС Бүлэг (агаараас мэрэгчийн хор цацах)-ийн дагуу ур чадварын шалгалт авах.

(b) Е-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчийг дараах эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

- (1) энэ зүйлийн (a)-д заасан эрхийг, тухайн багш-нисгэгч нь тохирох нисгэгчийн үнэмлэх болон агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэг, эсхүл 61.57-гийн дагуу ашиглаж байгаа агаарын хөлгийн маягийн зөвшөөрөлтэйгээс бусад тохиолдолд;
- (2) энэ зүйлийн (a)(1)-д заасан эрхийг, тухайн багш-нисгэгч нь үйл ажиллагаа оролцож байгаа ХАА-н агаарын хөлгийн хувьд, тохирох, хүчинтэй зэрэглэл эзэмшдэг байхаас бусад тохиолдолд.

(c) [Хүчингүй]

D-Категорийн багш-нисгэгч

(d) Энэ зүйлийн (e), (f) болон (g)-г харгалзан, тохирох, хүчинтэй D-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл нь тухайн эзэмшигчид дараах эрхийг олгоно:

(1) нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчид хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэлийн стандартаар шаардсан навигацийн туслах радио төхөөрөмж ашиглан хэрэглэлийн нислэгийн зааварчилгаа өгөх;

(2) агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн сургалт хийх.

(e) Энэ зүйлийн (d) нь зөвхөн, тухайн зааварчилгаанд ашиглаж байгаа агаарын хөлгийн маягийн хувьд, 61.57-гийн дагуу зөвшөөрөл, эсхүл агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэг D-Категорийн багш-нисгэгчид хамаарна.

(f) D-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь дараах хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшигч байхаас бусад тохиолдолд, хэрэглэлийн нислэгийн зааварчилгаа өгөхийг хориглоно:

(1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн;

(2) зааварчилгаанд ашиглаж байгаа ойртолтын туслах төхөөрөмж, эсхүл системийн.

(g) Зохих ёсоор эрх олгогдсон шалгагч-нисгэгч, эзэмшигч нь тухайн ажиллагаанд шаардлагатай туршлага болон ур чадвараа шалгуулсныг эзэмшигчийн дэвтэрт нь тэмдэглэж баталгаажуулснаас бусад тохиолдолд, D-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчид дараах зааварчилгаа өгөхийг хориглоно:

(1) шөнийн цагаар; эсхүл

(2) олон хөдөлгүүрт агаарын хөлөгт; эсхүл

(3) хэрэглэлийн нислэгт.

С-Категорийн багш-нисгэгч

(h) Энэ зүйлийн (i), (j), (k) болон (l)-г харгалзан, тохирох, хүчинтэй С-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл нь тухайн эзэмшигчид, тохирох, хүчинтэй В, эсхүл А-Категорийн багш-нисгэгчийн хяналтад дараах эрхийг хэрэгжүүлэх эрх олгоно:

(1) нислэгийн зааварчилгаа өгөх;

(2) сурагч-нисгэгчийн өдрийн цагаар үйлдэх анхны бие даасан нислэгээс бусад, бие даасан нислэгийн зөвшөөрөл олгох;

(3) сурагч-нисгэгчийн шөнийн цагаар үйлдэх анхны бие даасан нислэгээс бусад, бие даасан нислэгийн зөвшөөрөл олгох;

(4) С-Категорийн багш-нисгэгчийн эрхийн дагуу баталгаажуулахыг шаарддаг нисгэгчийн дэвтэрт, тухайн нисгэгч нь нисгэгчид тавих аливаа шаардлагыг хангасан тухай тэмдэглэл хийх;

(5) агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шалгалт авах.

(i) Энэ зүйлийн (h) нь зөвхөн, тухайн зааварчилгаа, эсхүл үнэлгээнд ашиглаж байгаа агаарын хөлгийн маягийн хувьд, 61.57-гийн дагуу зөвшөөрөл, эсхүл агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэг С-Категорийн багш-нисгэгчид хамаарна.

(j) С-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчид нислэгийн зааварчилгааны эхний дараалсан 6-аас доошгүй сар болон эхний 100-аас доошгүй цагт, дараах А, эсхүл В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчийн шууд хяналтад

байгаагаас бусад тохиолдолд, энэ зүйлийн (h)-д заасан эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

- (1) тухайн аэродромд, тухайн цаг хугацаанд байгаа;
- (2) хяналтад байгаа багш-нисгэгчийн тухайн нислэгийн зааварчилгааны ажиллагааг шууд хариуцах;

(k) Тухайн багш нь дараах хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшигч байхаас бусад тохиолдолд, C-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчийг хэрэглэлийн нислэгийн цаг агаарын нөхцөл (IMC)-д, эсхүл ХНД/IFR-ийн нислэгийн төлөвлөгөөнд хэрэглэлийн нислэгийн зааварчилгаа өгөхийг хориглоно:

- (1) тухайн тохирох категорин агаарын хөлгийн;
- (2) зааварчилгаанд ашиглаж байгаа ойртолтын туслах төхөөрөмж, эсхүл системийн.

(l) Зохих ёсоор эрх олгогдсон шалгагч-нисгэгч эзэмшигчийн дэвтэрт тухайн эзэмшигч нь шаардлагатай туршлагатай ба тухайн ажиллагааны ур чадвараа шалгуулсан болохыг баталгаажуулснаас бусад тохиолдолд, C-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчийг дараах зааварчилгаа өгөхийг хориглоно:

- (1) шөнийн цагаар; эсхүл
- (2) олон хөдөлгүүрт агаарын хөлөгт; эсхүл
- (3) онгоцны хувьд, **эргэлт, хөрвөөлт (spinning)** эсхүл аэробатикын.

В-Категорийн багш-нисгэгч

(m) Энэ зүйлийн (n), (o) болон (p)-г харгалзан, тохирох, хүчинтэй В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл нь тухайн эзэмшигчид дараах эрхийг олгоно:

- (1) нислэгийн зааварчилгаа өгөх;
- (2) бие даасан нислэгт зөвшөөрөл өгөх;
- (3) тухайн нисгэгч нь нисгэгчид тавих аливаа шаардлагыг хангасан тухай тэмдэглэлийг нисгэгчийн дэвтэрт нь тэмдэглэж баталгаажуулах;
- (4) агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шалгалт авах;
- (5) хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ хийх.

(n) Энэ зүйлийн (m) нь зөвхөн, тухайн зааварчилгаа, эсхүл үнэлгээнд ашиглаж байгаа агаарын хөлгийн маягийн хувьд, 61.57-гийн дагуу зөвшөөрөл, эсхүл агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэг В-Категорийн багш-нисгэгчид хамаарна.

(o) В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь дараах хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшигч байхаас бусад тохиолдолд, хэрэглэлийн нислэгийн цаг агаарын нөхцөл (IMC)-д, эсхүл ХНД/IFR-ийн нислэгийн төлөвлөгөөнд хэрэглэлийн нислэгийн зааварчилгаа өгөхийг хориглоно:

- (1) тухайн тохирох категорин агаарын хөлгийн;
- (2) зааварчилгаанд ашиглаж байгаа ойртолтын туслах төхөөрөмж, эсхүл системийн.

(p) Зохих ёсоор эрх олгогдсон шалгагч-нисгэгч эзэмшигчийн дэвтэрт тухайн эзэмшигч нь шаардлагатай туршлагатай ба тухайн ажиллагааны ур чадвараа шалгуулсан болохыг баталгаажуулснаас бусад тохиолдолд, В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчийг дараах зааварчилгаа өгөхийг хориглоно:

- (1) шөнийн цагаар; эсхүл
- (2) олон хөдөлгүүрт агаарын хөлөгт; эсхүл
- (3) онгоцны хувьд, **эргэлт, хөрвөөлт (spinning)** эсхүл аэробатикын.

А-Категорийн багш-нисгэгч

(q) Энэ зүйлийн (r), (s) болон (t)-г харгалзан, тохирох, хүчинтэй А-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл нь тухайн эзэмшигчид дараах эрхийг олгоно:

- (1) өдрийн, эсхүл шөнийн цагаар нислэгийн зааварчилгаа өгөх;
- (2) өдрийн, эсхүл шөнийн цагаар бие даасан нислэгийн зөвшөөрөл өгөх;
- (3) тухайн нисгэгч нь нисгэгчид тавих аливаа шаардлагыг хангасан тухай тэмдэглэлийг нисгэгчийн дэвтэрт нь тэмдэглэж баталгаажуулах;
- (4) агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шалгалт авах;
- (5) хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ хийх;
- (6) **эргэлт, хөрвөөлт (spinning)** болон аэробатик нислэгийн зааварчилгаа өгөх.

(r) Энэ зүйлийн (q) нь зөвхөн тухайн зааварчилгаа, эсхүл үнэлгээнд ашиглаж байгаа агаарын хөлгийн хувьд, 61.57-гийн дагуу зөвшөөрөл, эсхүл маягийн зэрэглэл эзэмшдэг А-Категорийн багш-нисгэгчид хамаарна.

(s) А-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь дараах хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшигч байхаас бусад тохиолдолд, хэрэглэлийн нислэгийн цаг агаарын нөхцөл (IMC)-д, эсхүл ХНД/IFR-ийн нислэгийн төлөвлөгөөнд хэрэглэлийн нислэгийн зааварчилгаа өгөхийг хориглоно:

- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн;
- (2) зааварчилгаанд ашиглаж байгаа ойртолтын туслах төхөөрөмж, эсхүл системийн.

(t) Зохих ёсоор эрх олгогдсон шалгагч-нисгэгч, тухайн эзэмшигчийг шаардагдах туршлагатай бөгөөд тухайн ажиллагааны ур чадвараа шалгуулсныг эзэмшигчийн дэвтэрт нь тэмдэглэж баталгаажуулснаас бусад тохиолдолд, А-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчийг олон хөдөлгүүрт агаарын хөлөгт зааварчилгаа өгөхийг хориглоно.

61.307 Хүчинтэй байх шаардлага

(a) Тухайн багш-нисгэгч нь ижил категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй 1 -р Зэргийн ХАА-н зэрэглэл эзэмшдэг байхаас бусад тохиолдолд, Е-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчийг тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно.

(b) Тухайн багш-нисгэгч нь хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшдэг байхаас бусад тохиолдолд, D-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчийг хэрэглэлийн нислэгийн зааварчилгаа өгөхийг хориглоно.

(c) А, В, С, эсхүл D-Категорийн багш-нисгэгчийн хүчинтэй зэрэглэл эзэмшигч нь, тухайн багш-нисгэгч хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэлтэй бөгөөд ХНД /IFR-ийн нутаг дамнасан нислэгийн үйл ажиллагаанд хөлгийн даргаар 50 цагийн нислэг үйлдсэнээ шалгагч-нисгэгчаар багш-нисгэгчийн дэвтэртээ тэмдэглүүлснээс бусад тохиолдолд, ХНД/ IFR-ийн нутаг дамнасан нислэгийн зааварчилгаа өгөхгүй.

(d) В, эсхүл С-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч, өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын дотор дараахаас бусад тохиолдолд нислэгийн зааварчилгаа өгөхийг хориглоно:

(1) тухайн багш-нисгэгч нь зохих ёсоор эрх олгогдсон шалгагч-нисгэгчид тохирох Категорийн багш-нисгэгчийн нислэгийн шалгалтын хөтөлбөрийн дагуу ур чадвараа шалгуулсан байх;

(2) ур чадварын шалгалт авсан шалгагч-нисгэгч нь, шалгалтыг амжилттай өгснийг 61.29-ийн дагуу тухайн нисгэгчийн дэвтэрт нь баталгаажуулсан байх.

(e) А, эсхүл Е-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч, өмнөх үргэлжилсэн 24 сарын хугацаанд дараахаас бусад тохиолдолд нислэгийн зааварчилгаа өгөхийг хориглоно:

(1) тухайн багш-нисгэгч нь зохих ёсоор эрх олгогдсон шалгагч-нисгэгчид тохирох Категорийн багш-нисгэгчийн нислэгийн шалгалтын хөтөлбөрийн дагуу ур чадвараа шалгуулсан байх;

(2) ур чадварын шалгалт авсан шалгагч-нисгэгч нь, шалгалтыг амжилттай өгснийг 61.29-ийн дагуу тухайн нисгэгчийн дэвтэрт нь баталгаажуулсан байх.

(f) Энэ зүйлийн (d), эсхүл (e)-д шаардсан шалгалтыг, нислэгийн шалгалт өгөхийг шаардсан тухайн өдрийн өмнөх 60 хоногийн дотор өгсөн этгээдийг, тухайн шаардлагыг шаардсан хугацаанд нь хангасанд тооцно.

(g) Е-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшиж буй багш-нисгэгч нь, ХАА-н агаарын хөлгөөр нислэгийн зааварчилгаа өгсөн тухайн цагийг 61.701(b)(2)-ын шаардлагыг хангах нислэгийн цагт тооцож болно.

(h) А, эсхүл В-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь тухайн зэрэглэлийн хүчинтэй байх шаардлагыг хангаагүй боловч, доод Категорийн зэрэглэлийн шаардлагыг хангаж байвал тухайн доод Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлж болно.

61.309 Е-Категорийн багш-нисгэгчийн шилжилтийн зохицуулалт

(a) 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө Е-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл олгогдсон этгээд нь 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс хойш 12 сарын хугацаанд 61.307(e)-ийн дагуу ур чадварын шалгалтгүйгээр, тухайн зэрэглэлийн эрхийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлж болно.

(b) Энэ зүйл нь 2017 оны 12 сарын 31-ний өдөр хүчингүй болно.

Н Бүлэг. Сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх

61.351 Зорилго

Энэ Бүлэг нь сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх олгоход тавих шаардлага, үнэмлэхний эрх, хязгаарлалт болон тухайн нисгэгчийн үнэмлэхний хүчинтэй байх шаардлагыг тогтооно.

61.353 Тодорхойлолт

Энэ Бүлэгт болон 61.35(b), (d)-д заасан Эрүүл мэндийн тодорхойлолтыг ИНД-67-ийн дагуу Даргын олгосон ЭМГ гэж тооцохгүй.

61.355 Нөхцөл хангах шаардлага

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, Сонирхогч-нисгэгчийн үнэмлэх (онгоц, эсхүл нисдэг тэрэг) эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) 17 нас хүрсэн байх;
- (2) В болон С ангиллын жолооны үнэмлэхэнд хамаарах, замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын хуулийн дагуу олгосон дараах эрүүл мэндийн тодорхойлолттой байх:
 - (i) өмнөх 5 жилийн дотор олгосон; эсхүл
 - (ii) хэрэв тухайн этгээд нь 40, эсхүл түүнээс дээш настай бол өмнөх 24 сарын дотор олгосон;
- (3) дараах шаардлагыг хангасан байх:
 - (i) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бие даасан нислэгийн цаг, хамтарсан нислэгийн цаг, хэрэглэлийн цаг болон нутаг дамнасан нислэгийн цагийг багтаасан 50 цагийн нислэгийн цагийн туршлагыг тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэж авсан; эсхүл
 - (ii) хэрэв тухайн этгээд нь нутаг дамнасан нислэгт сонирхогч нисгэгчийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг зориогүй бол Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бие даасан нислэгийн цаг, хамтарсан нислэгийн цаг болон хэрэглэлийн нислэгийн цагийг багтаасан 40 цагийн нислэгийн цагийн туршлагыг тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэж авсан,
- (4) 61.153(a)(6)-д заасан сэдвийг багтаасан бичгийн шалгалтын хүчинтэй кредиттэй, эсхүл зөвшөөрөгдсөн дүйцэх шалгалтыг амжилттай өгсөн байх;
- (5) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, **terrain awareness**-ийн сургалтыг амжилттай төгссөн байх;
- (6) тухайн этгээд нь сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэхний эрх болон хязгаарлалтын талаарх мэдлэгээ шалгуулсан байхаас гадна 61.153(a)(7)-ийн дагуу хувийн нисгэгчийн үнэмлэх олгох нислэгийн шалгалтыг амжилттай өгсөн байх.

(b) Хүчинтэй хувийн нисгэгчийн, коммерийн нисгэгчийн, эсхүл агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь дараах шаардлагыг хангасан бол тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх авах эрхтэй, хэрэв тухайн этгээд нь:

- (1) энэ зүйлийн (a)(2)-т шаардсан эрүүл мэндийн тодорхойлолт эзэмшдэг бол;
- (2) хэрэв тухайн этгээд 61.39-ийн шаардлагыг 5 жил, эсхүл түүнээс дээш хугацаагаар хангаагүй бол, сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх эзэмших хүсэлт гаргаснаас хойш 3 жилийн дотор хувийн нисгэгчийн үнэмлэхний нисэхийн хууль, дүрмийн бичгийн шалгалтыг амжилттай өгсөн байх.

(c) Дарга, энэ зүйлийн (a)(3)(i)-ийн дагуу онгоц, эсхүл нисдэг тэрэгний нутаг дамнасан нислэгийн туршлагыг бусад категорийн агаарын хөлгийн нутаг дамнасан нислэгийн цагт тооцож болно.

61.357 Эрх, хязгаарлалт

(a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, хүчинтэй сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэг нисгэгч нь 2000 кг, эсхүл түүнээс бага хөөрөлтийн гэрчилгээжсэн дээд жин (MCTOW)-тэй, ганц хөдөлгүүрт, битүүмжлэлгүй онгоцны хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэж болно; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэл эзэмшдэг нисгэгч нь 1500 кг, эсхүл түүнээс бага хөөрөлтийн гэрчилгээжсэн дээд жин (MCTOW)-тэй ганц хөдөлгүүрт нисдэг тэрэгний хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэж болно; эсхүл
- (3) тухайн нисгэгч нь ИНД-67-ийн дагуу олгодог ЭМГ эзэмшдэггүй болохоо зорчигчид мэдээлдэг бол зорчигч тээвэрлэж болно.

(b) Сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийг дараах үйл ажиллагаанд оролцож байгаа агаарын хөлөгт хөлгийн даргын, эсхүл хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) Монгол Улсын гадна хийгдэж байгаа үйл ажиллагаанд; эсхүл
- (2) цалинтай (цалинтай ажилтнаар); эсхүл
- (3) 1-ээс дээш зорчигч тээвэрлэх; эсхүл
- (4) хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь дараах үйл ажиллагааг хийж байгаа бол:
 - (i) хөлс болон шан урамшуулалтай; эсхүл
 - (ii) шөнийн цагаар; эсхүл
 - (iii) ХНД/IFR-ээр; эсхүл
 - (iv) тухайн үнэмлэх эзэмшигч, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц өнгө ялгах харааны тестийг амжилттай өгснийг нотлох баримтыг Даргад хүргүүлснээс бусад тохиолдолд хяналттай аэродром руу, эсхүл хяналттай аэродромоос; эсхүл

- (v) хөөрөлт болон буулт үйлдэхээс бусад тохиолдолд хүн ам шигүү суурьшсан хот, эсхүл суурингийн дээгүүр; эсхүл
- (5) хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь дараах үйл ажиллагаанд оролцож байгаа бол:
 - (i) арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаа; эсхүл
 - (ii) хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай глайдер чирэх үйл ажиллагаа; эсхүл
 - (iii) шүхэр хаях үйл ажиллагаа; эсхүл
 - (iv) ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа; эсхүл
 - (v) аэробатик нислэг; эсхүл
 - (vi) тууз/далбаа чирэх үйл ажиллагаа; эсхүл
 - (vii) бай чирэх үйл ажиллагаа, эсхүл
 - (viii) дүүжинт тээврийн үйл ажиллагаа.

61.359 Сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигчийн эрүүл мэндийн өөрчлөлт

Хэрэв сонирхогч нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь эрүүл мэндийн нөхцөл байдлын аливаа өөрчлөлтөө мэдэж байгаа, эсхүл мэдэж болох бодит шалтгаан байсан, эсхүл, үнэмлэхний эрхээ аюулгүй хэрэгжүүлэхэд нөлөөлөхүйц өмнө нь илэрч байгаагүй аливаа нөхцөл байдал шинээр илэрсэн бол нарийн мэргэжлийн эмчлэгч эмч тухайн үнэмлэх эзэмшигчийг 61.355 (a)(2)-ын дагуу ЭМГ эзэмших шаардлагыг хангаж байгааг бататгахаас бусад тохиолдолд, тухайн үнэмлэхний эрхээ хэрэгжүүлэхийг хориглоно.

61.361 Хүчинтэй байх шаардлага

Сонирхогчийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч нь тухайн эзэмшиж буй сонирхогчийн нисгэгчийн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхийн өмнө 61.35 (Эрүүл мэндийн шаардлага), 61.37 (Нислэгийн туршлага хадгалах) болон 61.39 (Хоёр жилийн нислэгийн үнэлгээ)-д заасан шаардлагыг хангасан байх шаардлагатай.

I Бүлэг. Нөөц

J Бүлэг. Нөөц

K Бүлэг. Нөөц

L Бүлэг. Аэробатик нислэгийн зэрэглэл

61.551 Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Аэробатик нислэгийн зэрэглэл эзэмших нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) дараах эрхийн хүрээнд зохион байгуулсан аэробатикийн газрын бэлтгэлийн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:
 - (i) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтын курс зохион байгуулахыг зөвшөөрсөн бол; эсхүл
 - (ii) ИНД-149-ийн дагуу олгосон нисэх клубийн гэрчилгээний, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтын курс зохион байгуулахыг зөвшөөрсөн бол;
- (2) дараах эрхийн хүрээнд зохион байгуулсан аэробатик нислэгийн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:
 - (i) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтын курс зохион байгуулахыг зөвшөөрсөн бол; эсхүл
 - (ii) ИНД-149-ийн дагуу олгосон нисэх клубийн гэрчилгээний, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн сургалтын курс зохион байгуулахыг зөвшөөрсөн бол;
- (3) дараах этгээдэд **эргэлт, хөрвөөлт (spinning)** болон аэробатикийн нислэгийн ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх:
 - (i) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхэлдэг зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгчид, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн үнэлгээг хийхийг зөвшөөрсөн бол;
 - (ii) ИНД-149-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа эрхэлдэг этгээдэд, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн үнэлгээг хийхийг зөвшөөрсөн бол.

(b) Дараах бичиг баримт эзэмшигчийг энэ зүйлийн (a)(1) болон (2)-ын нөхцөл хангах шаардлагыг хангасанд тооцно:

- (1) ICAO-ийн Хэлэлцэн тохирогч Улсаас олгосон хүчинтэй аэробатикийн зэрэглэлтэй;
- (2) Монгол Улсын цэргийн нисэх хүчний нисгэгчийн мэргэшилтэй.

(c) Хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг ба Монгол Улсын цэргийн нисэх хүчний аэробатикийн ур чадварын үнэлгээг аэробатик нислэгийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргахын өмнөх 2 жилийн дотор амжилттай хийлгэсэн нисгэгчийг энэ зүйлийн (a)-ийн нөхцөл хангах бүх шаардлагыг хангасанд тооцно.

61.553 Зэрэглэл олгох

(a) Хэрэв 61.551-д шаардсан ур чадварын шалгалтыг авсан багш-нисгэгч, эсхүл эрх бүхий этгээд нь тухайн нисгэгчийг 61.551-ийн шаардлагыг хангаж байна гэж үзвэл, нисгэгчийн дэвтэрт нь дараах мэдэгдлийг оруулж, аэробатикийн зэрэглэл олгож болно:

Би, [үнэлгээ хийсэн огноо]-д [нисгэгчийн нэр болон үйлчлүүлэгчийн дугаар] нь ИНД-61-д заасан аэробатикийн зэрэглэл олгоход тавих шаардлагыг хангасан болохыг тодорхойлж байна.

Багш-нисгэгчийн, эсхүл зэрэглэл олгох эрх бүхий этгээдийн нэр, гарын үсэг..... //

Үнэмлэхний дугаар

... он ... сар ... өдөр

(b) Энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу олгосон аэробатикийн зэрэглэл эзэмшигч, эсхүл 61.551(c)-ийн шаардлагыг хангасан нисгэгч нь тухайн зэрэглэлээ нисгэгчийн үнэмлэхэндээ тэмдэглүүлэх хүсэлтийг Даргад гаргаж болно.

(c) Дарга энэ зүйлийн (b)-ийн дагуу гаргасан хүсэлт болон зохих төлбөрийн баримтыг хүлээн авч тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд аэробатик нислэгийн зэрэглэлийг тэмдэглэж болно.

(d) 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө нисгэгчийн дэвтэрт тэмдэглэлийн мэдэгдэл оруулсан бол 61.551. (a)-ийн шаардлагыг хангасанд тооцно.

61.555 Эрх, хязгаарлалт

(a) Эзэмшиж буй нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээний эрх болон хязгаарлалтаас хамааран, хүчинтэй аэробатик нислэгийн зэрэглэл нь тухайн эзэмшигчид дараах хязгаарлалтын хүрээнд аэробатикийн маневр гүйцэтгэх эрх олгоно:

- (1) зорчигч тээвэрлэж байгаа үед, газрын гадаргуугаас дээш 1000м (3000 ft)-ээс доошгүй өндөрт;
- (2) зорчигч тээвэрлээгүй үед, газрын гадаргуугаас дээш 500м (1500 ft)-ээс доошгүй өндөрт;
- (3) ИНД-149-ийн дагуу олгосон нисэх клубийн гэрчилгээ эзэмшигчийн зөвшөөрөлтэй, зорчигч тээвэрлээгүй үед, гадаргуугаас 500 м (1500 ft)-ээс доош өндөрт, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид нисэх спортын арга хэмжээ зохион байгуулахыг зөвшөөрсөн бол.

61.557 Хүчинтэй байх шаардлага

(a) Аэробатик нислэгийн зэрэглэл эзэмшигчийг, дараахаас бусад тохиолдолд, тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

- (1) тухайн эзэмшигч нь өмнөх 24 сарын дотор 61.551 (a)(3)-ын шаардлагын дагуу ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх;

(2) ур чадварын шалгалт авсан багш-нисгэгч, эсхүл эрх бүхий этгээд ур чадварын шалгалт амжилттай өгснийг 61.29-ийн дагуу тухайн нисгэгчийн дэвтэрт нь баталгаажуулсан байх.

(b) Шаардсан өдрөөс өмнө 60 хоногийн дотор ур чадварын шалгалтыг амжилттай өгсөн нисгэгчийг тухайн шалгалтыг шаардсан хугацаанд нь өгсөнд тооцно.

М Бүлэг. Глайдер чирэх зэрэглэл

61.601 Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Глайдер чирэх зэрэглэл эзэмших нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

(1) онгоцны хөлгийн даргын үүргийг 100-аас доошгүй цаг гүйцэтгэсэн байх;

(2) нисэх клубийн зохион байгуулсан глайдер чирэх курсийг амжилттай төгссөн байх, хэрэв ИНД-149-ийн байгууллагын гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн курсийг зохион байгуулахыг зөвшөөрсөн бол;

(3) глайдерын байгууллагын зохих ёсоор эрх олгогдсон этгээдэд глайдер чирэх ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх, хэрэв ИНД-149-ийн байгууллагын гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн үнэлгээг хийхийг зөвшөөрсөн бол.

(b) ICAO-ийн Хэлэлцэн тохирогч Улсаас олгосон хүчинтэй глайдер чирэх зэрэглэл эзэмшигч этгээдийг энэ зүйлийн (a)(2)-ын шаардлагыг хангасанд тооцно.

61.603 Зэрэглэл олгох

(a) Хэрэв 61.601-д шаардсан ур чадварын шалгалт авсан эрх бүхий этгээд нь тухайн нисгэгчийг 61.601-ийн шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, дараах мэдэгдлийг нисгэгчийн дэвтэрт нь оруулж, глайдер чирэх зэрэглэл олгож болно:

Би, [үнэлгээ хийсэн огноо]-д, [нисгэгчийн нэр болон үйлчлүүлэгчийн дугаар] нь ИНД-61-д заасан Глайдер чирэх зэрэглэл олгоход тавих шаардлагыг хангасан болохыг тодорхойлж байна.

Зэрэглэл олгосон багш-нисгэгчийн нэр, гарын үсэг.....//

Үнэмлэхний дугаар он ... сар ... өдөр

(b) Энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу глайдер чирэх зэрэглэл эзэмшигч нь тухайн зэрэглэлээ нисгэгчийн үнэмлэхэндээ тэмдэглүүлэх хүсэлтийг Даргад гаргаж болно.

(c) Дарга энэ зүйлийн (b)-ийн дагуу гаргасан хүсэлт болон зохих төлбөрийн баримтыг хүлээн авч тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд глайдер чирэх зэрэглэлийг тэмдэглэж болно.

(d) 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө нисгэгчийн дэвтэрт тэмдэглэлийн мэдэгдлийг хийсэн бол 61.601-ийн шаардлагыг хангасанд тооцно.

61.605 Эрх хязгаарлалт

Хүчинтэй глайдер чирэх зэрэглэл нь тухайн эзэмшигчид, нисгэгчийн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалтаас хамааран глайдер чирэх үйл ажиллагаанд хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэх эрхийг олгоно.

61.607 Хүчинтэй байх шаардлага

(а) Глайдер чирэх зэрэглэл эзэмшигчийг дараахаас бусад тохиолдолд, тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

- (1) тухайн эзэмшигч нь өмнөх 12 сарын хугацаанд 6-аас доошгүй удаа глайдер чирсэн байх; эсхүл
- (2) тухайн эзэмшигч нь өмнөх 12 сарын хугацаанд энэ зүйлийн 61.601(а)(3)-ын шаардлагын дагуу ур чадвараа шалгуулсан байх;
- (3) ур чадварын шалгалт авсан эрх бүхий этгээд, ур чадварын шалгалт амжилттай өгснийг 61.29-ийн дагуу тухайн нисгэгчийн дэвтэрт баталгаажуулсан байх.

(b) Шаардсан өдрөөс өмнө 60 хоногийн дотор ур чадварын шалгалтыг амжилттай өгсөн нисгэгчийг тухайн шалгалтыг шаардсан хугацаанд нь өгсөнд тооцно.

Н Бүлэг. Шүхэр хаях зэрэглэл**61.651 Нөхцөл хангах шаардлага**

(а) Шүхэр хаях зэрэглэл эзэмших нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) хүчинтэй хувийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч байх;
- (2) 200-аас доошгүй цагийн нислэг үйлдсэн байх, үүний 100-аас доошгүй цагт нь шүхэр хаях үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа тухайн категорийн агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэсэн байх;
- (3) нисэх клубийн зохион байгуулсан шүхэрчин хаях курсийг амжилттай төгссөн байх, хэрэв ИНД-149-ийн байгууллагын гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн курсийг зохион байгуулахыг зөвшөөрсөн бол;
- (4) шүхрийн байгууллагаас зохих ёсоор эрх олгогдсон этгээдэд шүхэрчин хаях ур чадвараа шалгуулсан байх, хэрэв ИНД-149-ийн байгууллагын гэрчилгээ нь эзэмшигчид үнэлгээ хийхийг зөвшөөрсөн бол.

(b) ICAO-ийн Хэлэлцэн тохирогч Улсаас олгосон хүчинтэй шүхэр хаях зэрэглэлтэй нисгэгчийг энэ зүйлийн (а)(3)-т заасан шаардлагыг хангасанд тооцно.

61.653. Зэрэглэл олгох

(a) Хэрэв 61.651(а)-д шаардсан ур чадварын шалгалт авсан эрх бүхий этгээд нь тухайн нисгэгчийг 61.651-ийн шаардлагыг хангасан гэж үзвэл, дараах мэдэгдлийг нисгэгчийн дэвтэрт нь оруулж, шүхэр хаях зэрэглэл олгож болно:

Би, [үнэлгээ хийсэн огноо]-д, [нисгэгчийн нэр болон үйлчлүүлэгчийн дугаар] нь ИНД-61-д заасан Шүхэр хаях зэрэглэл (онгоц), (нисдэг тэрэг) олгоход тавих шаардлагыг хангасан болохыг тодорхойлж байна.

Зэрэглэл олгосон багш-нисгэгчийн нэр, гарын үсэг.....//

Үнэмлэхний дугаар он ... сар ... өдөр

(b) Энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу олгосон шүхэр хаях зэрэглэл эзэмшигч нь тухайн зэрэглэлээ нисгэгчийн үнэмлэхэндээ тэмдэглүүлэх хүсэлтийг Даргад гаргаж болно.

(c) Дарга энэ зүйлийн (b)-ийн дагуу гаргасан хүсэлт болон зохих төлбөрийн баримтыг хүлээн авч тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд шүхэр хаях зэрэглэлийг тэмдэглэж болно.

(d) Нисгэгчийн дэвтэрт 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө тэмдэглэлийн мэдэгдлийг хийсэн бол 61.651(а)-ийн шаардлагыг хангасанд тооцно.

61.655 Эрх, хязгаарлалт

Хүчинтэй шүхэр хаях зэрэглэл нь тухайн эзэмшигчид, нисгэгчийн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалтаас хамааран шүхэр хаях үйл ажиллагаанд оролцож байгаа агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэх эрх олгоно.

61.657 Хүчинтэй байх шаардлага

(a) Шүхэр хаях зэрэглэл эзэмшигчийг дараахаас бусад тохиолдолд тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

- (1) тухайн эзэмшигч нь өмнөх 12 сарын хугацаанд 6-аас доошгүй удаа шүхэр хаясан байх; эсхүл
- (2) тухайн эзэмшигч нь өмнөх 12 сарын хугацаанд 61.651 (a)(4)-ийн шаардлагын дагуу ур чадварын хадгалалтаа амжилттай шалгуулсан байх;
- (3) ур чадварын шалгалт авсан тухайн эрх бүхий этгээд, ур чадварын шалгалт амжилттай өгснийг 61.29-ийн дагуу тухайн нисгэгчийн дэвтэрт нь баталгаажуулсан байх.

(b) Шаардсан өдрөөс өмнө 60 хоногийн дотор ур чадварын шалгалтыг амжилттай өгсөн нисгэгчийг тухайн шалгалтыг шаардсан хугацаанд нь өгсөнд тооцно.

О Бүлэг. Хөдөө аж ахуйн зэрэглэл

61.701 Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Онгоц, эсхүл нисдэг тэрэгний 2-р Зэргийн ХАА-н зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй хувийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) ХАА-н зэрэглэл эзэмших сургалтад хамрагдахаас өмнө, тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн даргын 100-аас доошгүй цагийг багтаасан 200-аас доошгүй цаг нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэсэн нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
- (3) ХАА-н газрын бэлтгэлийн болон нислэгийн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх;
- (4) [Хүчингүй]
- (5) [Хүчингүй]
- (6) нисгэгчийн химийн зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (7) дараах нэг, эсхүл хэд хэдэн зэрэглэлийн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:
- (8) агаараас бордоо цацах зэрэглэл;
- (9) агаараас шингэн цацах зэрэглэл;
- (10) агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл; болон
- (11) тохирох, хүчинтэй ХАА-н шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшиж буй шалгагч-нисгэгчид ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх.

(b) Онгоц, эсхүл нисдэг тэрэгний 1-р Зэргийн ХАА-н зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй коммерийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн даргын 200-аас доошгүй цагийг багтаасан, агаарын хөлгөөс ХАА-н химийн, эсхүл ХАА, цэцэрлэгжүүлэлт, ой мод хамгаалах бодис цацах нислэгийн үйл ажиллагаанд оролцсон 1000-аас доошгүй цагийн бодит үйлдвэрлэлийн нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
- (3) тохирох, хүчинтэй ХАА-н шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшиж буй шалгагч-нисгэгчид, ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх.

(c) Энэ зүйлийн (a)(3)-т шаардсан сургалт болон (a)(8), (b)(3)-т шаардсан ур чадварын шалгалтыг дараах эрхийн хүрээнд гүйцэтгэсэн байх үүрэгтэй:

- (1) гэрчилгээ нь үйл ажиллагаа эрхлэгчид тухайн сургалт, эсхүл ур чадварын үнэлгээ хийхийг зөвшөөрдөг ИНД-137-ийн дагуу олгосон ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний; эсхүл
- (2) гэрчилгээ нь үйл ажиллагаа эрхлэгчид тухайн сургалт, эсхүл ур чадварын үнэлгээ хийхийг зөвшөөрдөг ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний.

61.703 Зэрэглэл олгох

(a) Хэрэв 61.701(a)(8), эсхүл (b)(3)-т шаардсан ур чадварын шалгалт авсан шалгагч-нисгэгч, тухайн этгээдийг ХАА-н агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэх чадвартай гэж үзвэл, тухайн шалгагч-нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) нислэгийн шалгалтын тайлангийн хувийг Даргад хүргүүлэх;
- (2) тухайн нисгэгчийн дэвтэрт дараах мэдэгдлийг оруулах:

Би, [үнэлгээ хийсэн огноо], [нисгэгчийн нэр болон үнэмлэхний дугаар] нь (1-р Зэрэг) (2-р Зэрэг)*-ийн зэрэглэл (онгоц)* (нисдэг тэрэг)* -ний (агаараас бордоо цацах)* (агаараас шингэн цацах)* (агаараас мэргэгчийн хор цацах)* хөдөө аж ахуйн зэрэглэл олгоход тавигдах ур чадвараа ИНД-ийн (61.701(a)(8)* (61.701(b)(3))*-ийн дагуу хөдөө аж ахуйн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд шалгуулсан болохыг тодорхойлж байна.*

Шалгагч-нисгэгчийн нэр, гарын үсэг.....//

Үнэмлэхний дугаар он ... сар ... өдөр

* хамааралгүйг нь устгах

(b) [Хүчингүй]

(c) Энэ зүйлийн (a)(2)-ын дагуу нисгэгчийн дэвтэртээ тэмдэглэл хийлгэсэн этгээд нь тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийн өмнө 61.11(a)-ийн дагуу ХАА-н зэрэглэл эзэмших хүсэлтийг Даргад гаргах үүрэгтэй.

(d) Дарга энэ зүйлийн (c)-ийн дагуу гаргасан хүсэлт болон зохих төлбөрийн баримтыг хүлээн авч тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд ХАА-н зэрэглэлийг тэмдэглэж болно.

61.705 Эрх, хязгаарлалт

(a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, ИНД-137 болон нисгэгчийн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалтын хүрээнд, хүчинтэй ХАА-н зэрэглэл эзэмшигч нь ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэж болно.

(b) Хэрэв ИНД-137-ийн дагуу хийгдэж байгаа ажиллагаа нь гуравдагч этгээдэд эрсдэлтэй бол, ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлөгт 2-р Зэргийн ХАА-н зэрэглэл эзэмшигчийг агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхийг хориглоно.

61.707 Хүчинтэй байх шаардлага

(а) Энэ зүйлийн (d)-г харгалзан, ХАА-н зэрэглэл эзэмшигчийг дараахаас бусад тохиолдолд, тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

- (1) өмнөх 12 сарын дотор, E-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч, эсхүл ХАА-н шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчид тохирох агаарын хөлгийн категорит, хэрэгжүүлэхээр зорьж буй ХАА-н зэрэглэлд хамаарах ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэх ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх;
- (2) тухайн ур чадварын шалгалт авсан багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгч нь тухайн нисгэгчийн дэвтэрт дараах мэдэгдлийг оруулсан байх:

Би, [үнэлгээ хийсэн огноо], [нисгээчийн нэр болон үнэмлэхний дугаар] нь хөдөө аж ахуйн зэрэглэл (1-р Зэрэг) (2-р Зэрэг)* (онгоц)* (нисдэг тэрэг)* -ийн хүчинтэй байдлын хадгалалтаа (агаараас бордоо цацах)* (агаараас шингэн цацах)* (агаараас мэрэгчийн хор цацах)* үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны ур чадвараа ИНД-ийн (61.707(а)(1)-ийн дагуу шалгуулсан болохыг тодорхойлж байна.*

Дараагийн ур чадварын шалгалтыг [үнэлгээ хийлгэсэн өдрөөс хойш 12 сар, эсхүл (с)-ийн дагуу хугацаа дуусах өдрөөс хойш 12 сарын аль сүүлчийнхээр] өгсөн байна.

Багш-нисгээчийн, эсхүл Шалгагч-нисгээчийн нэр, гарын үсэг //

Үнэмлэхний дугаар

он ... сар ... өдөр

*(*хамааралгүйг нь устгах)*

(b) Шалгалт өгөхийг шаардсан өдрөөс өмнө 60 хоногийн дотор ур чадварын шалгалтыг амжилттай өгсөн нисгэгчийг тухайн шалгалтыг шаардсан хугацаанд нь өгсөнд тооцно.

(ba) Ур чадварын шалгалт авсан тухайн багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгч нь холбогдох САА маягыг бөглөж, хувийг Дарга болон тухайн нисгэгчид хүргүүлэх үүрэгтэй.

(с) Хэрэв ИНД-137-ийн дагуу гүйцэтгэж байгаа ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа нь гуравдагч этгээдэд эрсдэлтэй бол, 1-р Зэргийн ХАА-н зэрэглэл эзэмшигчийг дараахаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэхийг хориглоно:

- (1) эзэмшигч нь ашиглагдаж байгаа тухайн маягийн агаарын хөлгийн даргын 25-аас доошгүй цагийн нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
- (2) тухайн шаардсан нислэгийн цагийн 10 цагийг өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын хугацаанд үйлдсэн байх;

(d) Энэ зүйлийн (а)-г үл харгалзан, ХАА-н зэрэглэл эзэмшигч нь, хүчинтэй нисгэгчийн химийн зэрэглэл эзэмшдэг байхаас бусад тохиолдолд, ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд агаарын хөлгөөс химийн бодис цацахыг хориглоно.

61.709 Хөдөө аж ахуйн зэрэглэлийн шилжилтийн нөхцөл

(a) Энэ зүйл нь 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө олгосон хүчинтэй ХАА-н зэрэглэлд хамаарна.

(b) Энэ зүйлд хамаарах зэрэглэл эзэмшдэг нисгэгч нь тухайн зэрэглэлийн эрхийг дараах тохиолдолд хэрэгжүүлж болно:

- (1) 61.707-гийн дагуу нисгэгчийн ур чадварын шалгалт өгөх хугацаа дуусах өдөр хүртэл, хэрэв тухайн нисгэгч хүчинтэй химийн зэрэглэл эзэмшдэг бол;
- (2) 61.707-гийн дагуу нисгэгчийн ур чадварын шалгалт өгөх хугацаа дууссан өдрөөс хойш, хэрэв—
 - (i) тухайн нисгэгч тогтоосон хугацаанд 61.707-гийн дагуу ур чадвараа амжилттай шалгуулсан бол;
 - (ii) тухайн нисгэгч нь 61.11(a)-ийн дагуу ХАА-н зэрэглэл эзэмших хүсэлтийг Даргад гаргасан бол;
 - (iii) Дарга хүсэлт болон зохих төлбөрийн баримтыг хүлээн авч, өөрийн шийдвэрээр ХАА-н зэрэглэл олгосон бол.

(c) Энэ зүйлийн (b)(2)-г үл харгалзан, нисгэгч энэ зүйлд хамаарах зэрэглэлийн эрхийг, Даргад энэ зүйлийн (b)(2)(ii)-ын дагуу хүсэлт гаргаснаас хойш 30 хоногоос хэтрүүлэхгүйгээр үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлж болно.

61.710 Хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл

Энэ дүрмийн 61.701(a), эсхүл (b)-д шаардсан нисгэгчийн үнэмлэхтэй дүйцэх гадаадын нисгэгчийн үнэмлэхний хүчинтэй хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөл эзэмшдэг этгээд болон 61.701-ийн дагуу ХАА-н зэрэглэлтэй дүйцнэ гэж Даргын зөвшөөрсөн мэргэшил эзэмшдэг этгээд нь дүйцэх ХАА-н зэрэглэлээ хүлээн зөвшөөрсөн зөвшөөрөлд тэмдэглүүлэхээр 61.11(a)-ийн дагуу Даргад хүсэлт гаргаж болно.

ОА Бүлэг — Агаараас бордоо цацах зэрэглэл**61.711 Нөхцөл хангах шаардлага**

Агаараас бордоо цацах зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй 2-р Зэргээс доошгүй ХАА-н зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (2) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын, эсхүл гэрчилгээ нь эзэмшигчдээ агаараас шингэн цацах зэрэглэлийн сургалтын курс зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг ИНД-137-ийн дагуу олгосон ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд зохион байгуулсан газрын бэлтгэл сургалт болон агаараас шингэн цацах үйл ажиллагааны нислэгийн зааварчилгаанаас бүрдсэн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх;

- (3) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын, эсхүл гэрчилгээ нь эзэмшигчдээ агаараас шингэн цацах зэрэглэлийн үнэлгээ хийхийг зөвшөөрдөг ИНД-137-ийн дагуу олгосон ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа E-Категорийн багш-нисгэгчид, эсхүл ХАА-н шалгагч-нисгэгчид агаараас шингэн цацах ур чадвараа ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж амжилттай шалгуулсан байх.

61.713 Зэрэглэл олгох

- (a) Хэрэв ИНД-61.711 (3)-т шаардсан ур чадварын шалгалт авсан багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгч нь тухайн нисгэгчийг 61.711-ийн шаардлагыг хангасан гэж үзвэл агаараас бордоо цацах зэрэглэл олгож, нисгэгчийн дэвтэрт нь дараах мэдэгдлийг оруулж болно:

Би, (үнэлгээ хийсэн огноо) [нисгэгчийн нэр болон үнэмлэхний дугаар] нь агаараас бордоо цацах зэрэглэл (онгоц) (нисдэг тэрэг)* олгоход тавих ИНД-61-ийн шаардлагыг хангасан болохыг тодорхойлж байна.*

Зэрэглэл олгосон багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгчийн нэр, гарын үсэг..... //

Үнэмлэхний дугаар он ... сар ... өдөр

- (b) Агаараас бордоо цацах зэрэглэл эзэмшигч нь тухайн зэрэглэлээ нисгэгчийн үнэмлэхэндээ тэмдэглүүлэх хүсэлтийг Даргад гаргаж болно.
- (c) Дарга энэ зүйлийн (b)-ийн дагуу гаргасан хүсэлт болон зохих төлбөрийн баримтыг хүлээн авч тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд зэрэглэлийг тэмдэглэж болно.

61.715 Эрх, хязгаарлалт

Тухайн нисгэгчийн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалтаас хамааран, ХАА-н зэрэглэл болон агаараас бордоо цацах зэрэглэл эзэмшигч нь агаараас бордоо цацах үйл ажиллагаанд оролцож байгаа тохирох категорийн агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэж болно.

61.717 Хүчинтэй байх шаардлага

- (a) Агаараас бордоо цацах зэрэглэл эзэмшигч нь өмнөх 12 сарын дотор ИНД-61.711(3)-ын дагуу ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх ба ур чадварын шалгалт авсан багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгч, тухайн шалгалтыг амжилттай өгснийг нисгэгчийн дэвтэрт бичилт хийж баталгаажуулснаас бусад тохиолдолд, тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно.
- (b) Шаардсан өдрөөс өмнө 60 хоногийн дотор ур чадварын шалгалтыг амжилттай өгсөн нисгэгчийг тухайн шалгалтыг шаардсан хугацаанд нь өгсөнд тооцно.

61.719 ХАА-н зэрэглэл эзэмшигчийн шилжилтийн зохицуулалт

(a) Энэ зүйл нь 2018 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс өмнө олгосон хүчинтэй ХАА-н зэрэглэлд хамаарна.

(b) Энэ зүйлд хамаарах зэрэглэл эзэмшдэг нисгэгч нь хэрэв хүчинтэй химийн зэрэглэл эзэмшдэг бол, ХАА-н зэрэглэлийн хүчинтэй хугацаа дуусах хүртэл ИНД-61.715-д заасан эрхийг хэрэгжүүлж болно.

(c) Энэ зүйлийн (b)-д заасан нисгэгчид, ХАА-н зэрэглэлийн хүчинтэй хугацаа дуусахаас өмнө 61.717-гийн дагуу ур чадварын шалгалтаа амжилттай өгсөн бол:

- (1) 61.711(2)-ын шаардлага хангасанд тооцно;
- (2) агаараас бордоо цацах зэрэглэл олгож болно.

ОВ Бүлэг — Агаараас шингэн цацах зэрэглэл**61.721 Нөхцөл хангах шаардлага**

Агаараас шингэн цацах зэрэглэл эзэмших нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй 2-р Зэргээс доошгүй ХАА-н зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (2) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын, эсхүл гэрчилгээ нь эзэмшигчдээ агаараас шингэн цацах зэрэглэлийн сургалтын курс зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг ИНД-137-ийн дагуу олгосон ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд зохион байгуулсан газрын бэлтгэл сургалт болон агаараас шингэн цацах үйл ажиллагааны нислэгийн зааварчилгаанаас бүрдсэн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх;
- (3) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын, эсхүл гэрчилгээ нь эзэмшигчдээ агаараас шингэн цацах зэрэглэлийн үнэлгээ хийхийг зөвшөөрдөг ИНД-137-ийн дагуу олгосон ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа E-Категорийн багш-нисгэгчид, эсхүл ХАА-н шалгагч-нисгэгчид агаараас шингэн цацах ур чадвараа ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж амжилттай шалгуулсан байх.

61.723 Зэрэглэл олгох

(a) Хэрэв ИНД-61.721(3)-т шаардсан ур чадварын шалгалт авсан багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгч нь тухайн нисгэгчийг 61.721-ийн шаардлагыг хангасан гэж үзвэл агаараас шингэн цацах зэрэглэл олгож, тухайн нисгэгчийн дэвтэрт дараах мэдэгдлийг оруулж болно:

Би, (үнэлгээ хийсэн огноо) [нисгэгчийн нэр болон үйлчлүүлэгчийн дугаар] нь агаараас шингэн цацах зэрэглэл (онгоц) (нисдэг тэрэг)* олгоход тавих ИНД-61-ийн шаардлагыг хангасан болохыг тодорхойлж байна.*

Зэрэглэл олгосон багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгчийн нэр, гарын үсэг..... //

Үнэмлэхний дугаар он ... сар ... өдөр

(b) Агаараас шингэн цацах зэрэглэл эзэмшигч нь тухайн зэрэглэлээ нисгэгчийн үнэмлэхэндээ тэмдэглүүлэх хүсэлтийг Даргад гаргаж болно.

(c) Дарга энэ зүйлийн (b)-ийн дагуу гаргасан хүсэлт болон зохих төлбөрийн баримтыг хүлээн авч тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд агаараас шингэн цацах зэрэглэлийг тэмдэглэж болно.

61.725 Эрх

Тухайн нисгэгчийн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалтаас хамааран, ХАА-н зэрэглэл болон агаараас шингэн цацах зэрэглэл эзэмшигч нь агаараас шингэн цацах үйл ажиллагаанд оролцож байгаа тохирох категорийн агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэж болно.

61.727 Хүчинтэй байх шаардлага

(a) Агаараас шингэн цацах зэрэглэл эзэмшигч нь өмнөх 12 сарын дотор ИНД-61.721(3)-ын дагуу ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх ба ур чадварын шалгалт авсан багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгч, тухайн шалгалтыг амжилттай өгснийг нисгэгчийн дэвтэрт бичилт хийж баталгаажуулснаас бусад тохиолдолд, тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно.

(b) Шаардсан өдрөөс өмнө 60 хоногийн дотор ур чадварын шалгалтыг амжилттай өгсөн нисгэгчийг тухайн шалгалтыг шаардсан хугацаанд нь өгсөнд тооцно.

61.729 ХАА-н зэрэглэл эзэмшигчийн шилжилтийн зохицуулалт

(a) Энэ зүйл нь 2018 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс өмнө олгосон хүчинтэй ХАА-н зэрэглэлд хамаарна.

(b) Энэ зүйлд хамаарах зэрэглэл эзэмшдэг нисгэгч нь хэрэв хүчинтэй химийн зэрэглэл эзэмшдэг бол, ХАА-н зэрэглэлийн хүчинтэй хугацаа дуусах хүртэл ИНД-61.725-д заасан эрхийг хэрэгжүүлж болно.

(c) Энэ дүрмийн 61.727(b)-д заасан, ХАА-н зэрэглэлийн хүчинтэй хугацаа дуусахаас өмнө ур чадварын шалгалтаа амжилттай өгсөн нисгэгчийг:

(1) 61.721(2)-ын шаардлага хангасанд тооцох, ба

(2) агаараас шингэн цацах зэрэглэл олгож болно.

ОС Бүлэг— Агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл

61.731 Нөхцөл хангах шаардлага

Агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл эзэмших нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, 2-р Зэргээс доош ХАА-н зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (2) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын, эсхүл гэрчилгээ нь эзэмшигчдээ агаараас мэрэгчийн хор цацах сургалтын курс зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг ИНД-137-ийн дагуу олгосон ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд зохион байгуулсан агаараас мэрэгчийн хор цацах үйл ажиллагааны газрын бэлтгэл сургалт болон нислэгийн зааварчилгаанаас бүрдсэн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх;
- (3) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын, эсхүл гэрчилгээ нь эзэмшигчдээ агаараас мэрэгчийн хор цацах ур чадварын үнэлгээ хийхийг зөвшөөрдөг ИНД-137-ийн дагуу олгосон ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа Е-Категорийн багш-нисгэгчид, эсхүл ХАА-н шалгагч-нисгэгчид агаараас мэрэгчийн хор цацах ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх.

61.733 Зэрэглэл олгох

(а) Хэрэв ИНД-61.731(3)-т шаардсан ур чадварын шалгалт авсан багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгч нь тухайн нисгэгчийг 61.731-ийн шаардлагыг хангасан гэж үзвэл агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл олгож, тухайн нисгэгчийн дэвтэрт дараах мэдэгдлийг оруулж болно:

Би, (үнэлгээ хийсэн огноо) [нисгэгчийн нэр болон үйлчлүүлэгчийн дугаар] нь агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл (онгоц) (нисдэг тэрэг)* олгоход тавих ИНД-61-ийн шаардлагыг хангасан болохыг тодорхойлж байна.*

Зэрэглэл олгосон багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгчийн нэр, гарын үсэг..... //

Үнэмлэхний дугаар он ... сар ... өдөр

(хамааралгүйг нь хасах)*

(b) Агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл эзэмшигч нь тухайн зэрэглэлээ нисгэгчийн үнэмлэхэндээ тэмдэглүүлэх хүсэлтийг Даргад гаргаж болно.

(c) Дарга энэ зүйлийн (b)-ийн дагуу гаргасан хүсэлт болон зохих төлбөрийн баримтыг хүлээн авч тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэлийг тэмдэглэж болно.

61.735 Эрх

Тухайн нисгэгчийн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалтаас хамааран, хүчинтэй ХАА-н зэрэглэл болон агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл эзэмшигч нь агаараас мэрэгчийн хор цацах үйл ажиллагаанд оролцож байгаа тохирох категорийн агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэж болно.

61.737 Хүчинтэй байх шаардлага

(a) Агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл эзэмшигч нь өмнөх 12 сарын дотор ИНД-61.731(3)-ын дагуу ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх ба ур чадварын шалгалт авсан багш-нисгэгч, эсхүл шалгагч-нисгэгч, шалгалт амжилттай өгснийг тухайн нисгэгчийн дэвтэрт бичилт хийж баталгаажуулснаас бусад тохиолдолд, тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно.

(b) Шаардсан өдрөөс өмнө 60 хоногийн дотор ур чадварын шалгалтыг амжилттай өгсөн нисгэгчийг тухайн шалгалтыг шаардсан хугацаанд нь өгсөнд тооцно.

61.739 Хөдөө аж ахуйн зэрэглэл эзэмшигчийн шилжилтийн нөхцөл

(a) Энэ зүйл нь 2018 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс өмнө олгосон хүчинтэй ХАА-н зэрэглэлд хамаарна.

(b) Энэ зүйлд хамаарах зэрэглэл эзэмшдэг нисгэгч нь хэрэв хүчинтэй химийн зэрэглэл эзэмшдэг бол, ХАА-н зэрэглэлийн хүчинтэй хугацаа дуусах хүртэл 61.735-д заасан эрхийг хэрэгжүүлж болно.

(c) Энэ дүрмийн 61.737(b)-д заасан, ХАА-н зэрэглэлийн хүчинтэй хугацаа дуусахаас өмнө ур чадварын шалгалтаа амжилттай өгсөн нисгэгчийг:

- (1) 61.731(2)-ын шаардлага хангасанд тооцно,
- (2) агаараас мэрэгчийн хор цацах зэрэглэл олгож болно.

Р Бүлэг. Нисгэгчийн химийн зэрэглэл**61.751 Нөхцөл хангах шаардлага**

(a) Химийн зэрэглэл эзэмших нисгэгч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгийн хувьд, хүчинтэй хувийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшигч байх;
- (2) дараах эрхийн хүрээнд хийгдсэн ХАА-н химийн бодис хэрэглэх сургалтын курсийг амжилттай төгсөж, үнэлгээ хийлгэсэн байх:
 - (i) гэрчилгээ нь үйл ажиллагаа эрхлэгчид тухайн сургалтыг зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг ИНД-137-ийн дагуу олгосон ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний; эсхүл

- (ii) гэрчилгээ нь байгууллагад тухайн сургалтыг зохион байгуулахыг зөвшөөрдөг ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний.

61.753 Зэрэглэл олгох

(a) Хэрэв нисгэгч нь 61.751-ийн нөхцөл хангах шаардлагыг хангасан бол, 61.751-д шаардсан үнэлгээ хийсэн этгээд нь нисгэгчийн химийн зэрэглэл олгож, 61.29-ийн дагуу тухайн нисгэгчийн дэвтэрт дараах мэдэгдлийг оруулж болно:

Би энэ мэдэгдлээр [нисгэгчийн нэр] нь ИНД-61-д заасан нисгэгчийн химийн зэрэглэл олгоход тавих шаардлагыг хангасан болохыг тодорхойлж байна.

(b) Энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу олгосон химийн зэрэглэл эзэмшигч нь тухайн зэрэглэлээ нисгэгчийн үнэмлэхэндээ тэмдэглүүлэх хүсэлтийг Даргад гаргаж болно.

(c) Дарга энэ зүйлийн (b)-ийн дагуу гаргасан хүсэлт болон зохих төлбөрийн баримтыг хүлээн авч тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд химийн зэрэглэлийг тэмдэглэж болно.

61.755 Эрх

Хүчинтэй нисгэгчийн химийн зэрэглэл нь тухайн эзэмшигчид ИНД-137-гийн дагуу ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд агаарын хөлгөөс ХАА-н химийн бодис цацах эрхийг олгоно.

61.757 Хүчинтэй байх шаардлага

(a) Энэ зүйлийн (b)-д заасан болон дараахаас бусад тохиолдолд, химийн зэрэглэл эзэмшигчийг зэрэглэл олгосноос хойш 5 жилийн дараа тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

- (1) тухайн эзэмшигч нь өмнөх 5 жилийн дотор Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц сэргээх сургалтын курсийг амжилттай төгссөн;
- (2) тухайн сургалтын холбогдох бичилтийг 61.29-ийн дагуу эзэмшигчийн дэвтэрт тэмдэглэсэн.

(b) Шаардсан өдрөөс өмнө 90 хоногийн дотор энэ зүйлийн (a)-д шаардсан сэргээх сургалтыг амжилттай төгссөн нисгэгчийг тухайн сургалтыг шаардсан хугацаанд нь хийсэнд тооцно.

Q Бүлэг. Хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл

61.801 Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Энэ зүйлийн (b) болон (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл (онгоц, эсхүл нисдэг тэрэг) эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн тохирох категорин агаарын хөлгийн хувьд, шөнийн нислэг үйлдэх эрх бүхий хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;

- (2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц нислэгийн цагийн туршлагатай байх;
- (3) дараах сэдвээр газрын бэлтгэл сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:
- (i) нисэхийн хууль дүрэм: ХНД/IFR-ээр үйлдэх нислэгтэй холбоотой дүрэм, журам; нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээтэй холбоотой практик хэрэглээ болон журам; ХНД/IFR-ээр үйлдэх нислэгтэй холбоотой нислэгийн өмнөх бэлтгэл болон үзлэг; нислэгийн үйл ажиллагааны төлөвлөлт; ХНД/IFR-ээр үйлдэх нислэгийн төлөвлөгөөг бэлтгэх болон бүрдүүлэх; өндөр хэмжигчийг тохируулах журам; AIP, NOTAM, нисэхийн код болон товчлол зэрэг нисэхийн бичиг баримтын тайлбар болон хэрэглээ, нисэн гарах, замын, өндөр алдах болон ойртолт үйлдэх хэрэглэлийн нислэгийн журмын зураглал; анхааруулах болон онцгой нөхцөлийн журам; ХНД/IFR-ээр үйлдэх нислэгтэй холбоотой аюулгүй ажиллагааны практик дадлага; ХНД/IFR-ээр нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд хэрэглэдэг радио-холбооны журам болон фразеолог/стандарт хэллэг; холбоо ажилгүй болсон үед авах арга хэмжээ;
 - (ii) нислэгийн навигаци-ХНД/IFR: радио холбооны туслах тоног төхөөрөмж ашиглан агаарын навигаци хийх практик дадлага; нисэн гарах, чиглэлийн нислэг, ойртолт болон буултын нислэгийн үе шатуудад навигацийн систем ашиглах болон түүний нарийвчлал, найдвартай ажиллагаа; радио навигацийн туслах төхөөрөмжийг таних;
 - (iii) цаг уур: нисэхийн цаг уурын тайлан мэдээ, хүснэгт-зураглал, цаг уурын урьдчилсан мэдээг тайлж унших болон ашиглах; нислэгийн өмнө ба нислэгийн үед цаг уурын мэдээ авах журам ба түүнийг ашиглах; өндөр хэмжих; нисэхийн цаг уур судлал; тухайн бүс нутгийн нислэгт нөлөөлж болзошгүй элементийг хамарсан цаг агаар судлал; хөөрөлт, чиглэлийн нислэг болон буултын нөхцөлд нөлөөлж болох даралтын системийн хөдөлгөөн, фронтын бүтэц, болон цаг агаарын онцгой үзэгдлийн үүсэл, тэдгээрийн шинж чанар; цаг агаарын аюултай нөхцөлөөс зайлсхийх;
 - (iv) хэрэглэлийн болон навигацийн туслах төхөөрөмж: хэрэглэлийн нислэгийн цаг уурын нөхцөлд, ХНД/IFR-ээр нислэг үйлдэх агаарын хөлгийн хяналт, навигацид шаардлагатай авионик болон хэрэглэл ашиглах, тэдгээрийн хязгаарлалт, ажиллагаатай байдал; автопилотын хэрэглээ болон түүний хязгаарлалт; компас, түүний эргэлтийн болон заалтын хурдны алдаа; гироскопын хэрэглэлүүд, тэдгээрийн ашиглалтын хязгаарлалт болон нарийвчлалын нөлөө; навигацийн хэд хэдэн нислэгийн хэрэглэлийн алдаатай ажиллах үед мөрдөх журам ба дадлага;
 - (v) хүний хүчин зүйл: хүний боломж болон хязгаарлалт.
- (4) тохирох категорин агаарын хөлгөөр, зохих ёсоор мэргэшсэн багш-нисгэгчийн зохион байгуулсан, дараах сэдвийг багтаасан 10-аас доошгүй цагийн хосолсон нислэгийн зааварчилгаатай нислэгийн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх:

- (i) нислэгийн заавар, эсхүл дүйцэх баримт бичиг болон ХНД/IFR-ийн нислэгийн төлөвлөгөөг бэлтгэхтэй холбоотой нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний баримт бичгийг ашиглах журмыг багтаасан нислэгийн өмнөх журам;
 - (ii) нислэгийн өмнөх үзлэг, шалгах хуудсыг ашиглах, явгалалт болон хөөрөлтийн өмнөх үзлэг;
 - (iii) хэвийн, хэвийн бус болон онцгой нөхцөлийг хамарсан ХНД/IFR-ийн нислэгийн үеийн журам болон маневр үүнд: хөөрөлтийн үед хэрэглэлийн нислэгт шилжих; стандарт хэрэглэлээр нисэн гарах болон нисэн ирэх; замын ХНД/IFR-ийн журам; хүлээлтийн журам; тодорхой өгөгдсөн минимум хүртэл хэрэглэлийн ойртолт үйлдэх; ойртолтоос 2-т гарах журам (missed approach procedure); хэрэглэлийн ойртолтоор буулт үйлдэх зэрэг үйлдлийг багтаасан;
 - (iv) нислэгийн үеийн маневр болон тодорхой нислэгийн үзүүлэлтүүд;
 - (v) олон хөдөлгүүрт агаарын хөлгийн хувьд, нэг хөдөлгүүр ажиллагаагүй болсон, эсхүл ажиллагаагүй болсон нөхцөлийг зохиомлоор үүсгэсэн үед зөвхөн хэрэглэл ашиглан агаарын хөлгийг удирдах;
- (5) энэ зүйлийн (a)(3)-т заасан сэдвээр зөвшөөрөгдсөн бичгийн шалгалтыг хамарсан бичгийн шалгалтын хүчинтэй, эсхүл зөвшөөрөгдсөн дүйцэх кредиттэй байх;
- (6) Даргад (тохирох агаарын хөлөг, эсхүл зөвшөөрөгдсөн синтетик дадлагажуур дээр нислэгийн шалгалт өгч) тухайн хүсэлт гаргагчийн шалгуулж байгаа навигацийн системтэй хамааралтай энэ зүйлийн (a)(4)-т заасан журам, маневр болон үйл ажиллагааг чадварлаг гүйцэтгэх ур чадвар болон дараах чадвараа амжилттай шалгуулсан байх:
- (i) агаарын хөлгийг түүний ашиглалтын хязгаарлалтын хүрээнд ажиллуулах;
 - (ii) бүх маневрыг жигд, нямбай гүйцэтгэх;
 - (iii) зөв шийдвэр гаргах болон нисгэгчийн ур чадвараа;
 - (iv) нисэхийн мэдлэгээ ашиглах;
 - (v) нислэгийн журам, эсхүл маневрын амжилттай гүйцэтгэлд хэзээ ч эргэлзээ төрөхгүй байх хэлбэрээр нислэгийн туршид тухайн агаарын хөлгийг итгэлтэй удирдах.
- (b) Хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмших ICAO-ийн Хэлэлцэн тохирогч Улсаас олгосон хязгаарлалтгүй хэрэглэлийн зэрэглэлтэй дүйцэх зэрэглэл эзэмшигч нь дараах үүрэгтэй:
- (1) энэ зүйлийн (a)(3)(i)-ийн дагуу тогтоосон нисэхийн хууль дүрмийн сэдвээр бичгийн шалгалтын кредиттэй байх;
 - (2) энэ зүйлийн (a)(6)-д шаардсан нислэгийн шалгалтыг амжилттай өгсөн байх.

(с) Монгол Улсын цэргийн нисэх хүчний хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшдэг бөгөөд хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргахаас 3 сарын өмнө Монгол Улсын цэргийн нисэх хүчний хэрэглэлийн нислэгийн үнэлгээг амжилттай хийлгэсэн этгээдийг энэ зүйлийн (а)(2)-оос (а)(6) хүртэлх нөхцөл хангах шаардлагыг хангасанд тооцно.

61.803 Зэрэглэл олгох

(а) Хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргагч 61.801-ийн шаардлагыг хангасан гэж үзвэл Дарга тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд тэмдэглэл хийн, зэрэглэл олгож болно.

(b) Хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшигч нь ойртолтын туслах төхөөрөмж, эсхүл системийн нэмэлт тэмдэглэлийг нисгэгчийн үнэмлэхэндээ хийлгэх хүсэлтийг Даргад гаргаж болно.

(с) Дарга энэ зүйлийн (b)-ийн дагуу гаргасан хүсэлт болон зохих төлбөрийн баримтыг хүлээн авч тухайн нисгэгчийн үнэмлэхэнд ойртолтын туслах төхөөрөмжийн, эсхүл системийн зэрэглэлийг тэмдэглэж болно.

61.805 Эрх, хязгаарлалт

(а) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, хүчинтэй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл нь тухайн эзэмшигчид, ХНД/IFR-ээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа тохирох агаарын хөлгийн даргын, эсхүл хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэх эрхийг олгоно.

(b) Хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийн тулд түүнийг эзэмшигч нь дараах үүрэгтэй:

- (1) ганц нисгэгчтэй агаарын хөлгийн хувьд, 61.801 (а)(6), эсхүл 61.801(с)-д шаардсан ганц нисгэгчийн үйл ажиллагааны стандартын дагуу нислэгийн шалгалтыг амжилттай өгсөн байх;
- (2) татах хүч нь үндсэн тэнхлэг дээр байрлаагүй, олон хөдөлгүүрт онгоцны хувьд, 61.801(а)(6), эсхүл 61.801(с) -д шаардсан нислэгийн шалгалтыг амжилттай өгсөн байх;
- (3) хэрэв тухайн эзэмшигч нь ХНД/IFR-ээр хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг хэрэгжүүлж байгаа бол, шалгагч-нисгэгч тухайн эзэмшигч ойртолтын туслах төхөөрөмж, эсхүл системийн ур чадвараа амжилттай шалгуулсныг тухайн эзэмшигчийн дэвтэрт баталгаажуулсан байх;
- (4) хэрэв тухайн эзэмшигч нь зөвхөн 2-р ангиллын ЭМГ эзэмшдэг бол, ИНД-67-д заасан 1-р ангиллын сонсголын шаардлагыг хангасан байх ба энэ тухай 2-р ангиллын ЭМГ-нд тэмдэглүүлсэн байх.

61.807 Хүчинтэй байх шаардлага

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшигчийг дараахаас бусад тохиолдолд тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

- (1) өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын дотор:
- (i) тухайн тохирох категорийн агаарын хөлгий хувьд, 61.801(а)(6)-гийн дагуу шалгагч-нисгэгчид, ур чадвараа амжилттай шалгуулсан байх;
 - (ii) ур чадварын шалгалт авсан этгээд нь, тухайн ур чадварын шалгалтыг амжилттай өгснийг 61.29-ийн дагуу нисгэгчийн дэвтэрт нь баталгаажуулсан байх;
- (2) өмнөх үргэлжилсэн 3 сарын дотор:
- (i) энэ зүйлийн (а)(1)-ийн шаардлагыг хангасан, эсхүл 3-аас доошгүй хэрэглэлийн нислэгийн цаг (үүний 1-ээс доошгүй цаг нь хэрэглэлээр ниссэн байх);
 - (ii) 3-аас доошгүй зарлагдсан ХНД/IFR-ээр ойртолт үйлдэх журмыг гүйцэтгэсэн байх (үүний 1 нь зөвшөөрөгдсөн синтетик нислэгийн дадлагажуур дээр гүйцэтгэсэн байж болно);
- (3) хэрэв татах хүч нь гол тэнхлэг дагуу байрлаагүй олон хөдөлгүүрт агаарын хөлгийн нисгэгчийн үүргийг ХНД/IFR-ээр гүйцэтгэх бол, энэ зүйлийн (а)1/-д шаардсаны дагуу ур чадварын шалгалт өгсөн байх;
- (4) хэрэв ХНД/ IFR-ээр ойртолт үйлдэх бол, өмнөх үргэлжилсэн 3 сарын дотор, нислэгт, эсхүл зөвшөөрөгдсөн синтетик нислэгийн дадлагажуур дээр ижил төстэй маягийн навигацийн системийг ашиглан тогтоосон хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмыг гүйцэтгэсэн байх;
- (5) хэрэв ИНД-119-ийн дагуу олгосон Агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд ХНД/IFR-ээр нислэг үйлдэх бол, ИНД-121, 125, эсхүл 135-ын аль хамааралтай шаардлагын дагуу ХНД/IFR-ийн ур чадварын шаардлагыг хангасан байх.
- (b) Энэ зүйлийн (а)(2)-ын шаардлагыг хангаагүй хэрэглэлийн нислэгийн зэрэглэл эзэмшигч нь, хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгээгүй бол, ХНД/IFR-ээр нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлөгт хамтран нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэж болно.
- (c) Шаардсан өдрөөс өмнө 60 хоногийн дотор энэ зүйлийн (а)(1)-д шаардсан шалгалтыг амжилттай өгсөн нисгэгчийг тухайн шалгалтыг шаардсан хугацаанд нь өгсөнд тооцно.

R Бүлэг. Нөөц

S Бүлэг. Шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл

61.901 Нөхцөл хангах шаардлага

(a) Агаарын тээвэрлэгчийн шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) ИНД-125 болон ИНД-135-ын дагуух үйл ажиллагааны хувьд, тохирох коммерийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) ИНД-121-ийн дагуух үйл ажиллагааны хувьд, агаарын тээвэрлэгчийн нисгэгчийн үнэмлэх (Онгоц) эзэмшдэг байх;
- (3) хүчинтэй А, В, эсхүл D-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (4) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц нислэгийн туршлагатай байх;
- (5) агаарын тээвэрлэгчийн шалгагч-нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэх ур чадвараа Даргад амжилттай шалгуулсан байх.
- (6) агаарын тээвэрлэгчийн шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргахаас өмнөх 12 сарын хугацаанд, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад хугацаанд, зөвшөөрөгдсөн шалгагч-нисгэгчийн сургалтын курсийг амжилттай төгссөн байх.

(b) Ерөнхий зориулалтын нисэхийн шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тохирох А-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (2) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц нислэгийн дадлага туршлагатай байх;
- (3) ерөнхий зориулалтын нисэхийн шалгагч-нисгэгчийн үүрэг гүйцэтгэх ур чадвараа Даргад амжилттай шалгуулсан байх;
- (4) ерөнхий зориулалтын нисэхийн шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл хүсэхийн өмнөх 12 сарын хугацаанд, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хугацаанд, зөвшөөрөгдсөн шалгагч-нисгэгчийн сургалтын курсийг төгссөн байх.

(c) ХАА-н шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) тохирох, хүчинтэй коммерийн нисгэгчийн, эсхүл түүнээс дээд эрэмбийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) тохирох, хүчинтэй E-Категорийн багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (3) дараах цагийг багтаасан, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц нислэгийн цагийн туршлагатай байх:
 - (i) нийт нислэгийн цаг;
 - (ii) хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэсэн нислэгийн цаг;
 - (iii) агаараас бордоо цацсан нислэгийн цаг, хэрэв хамааралтай бол;
 - (iv) агаараас шингэн цацсан нислэгийн цаг, хэрэв хамааралтай бол;

- (v) агаараас мэрэгчийн хор цацсан нислэгийн цаг, хэрэв хамааралтай бол;
- (vi) нислэгийн зааварчилгаа өгсөн цаг;
- (4) тухайн этгээд нь ХАА-н шалгагч-нисгэгчийн үүргийг гүйцэтгэх чадвараа Даргад амжилттай шалгуулсан байх;
- (5) ХАА-н шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргахын өмнөх 12 сард, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад хугацаанд шалгагч-нисгэгчийн зөвшөөрөгдсөн сургалтын курсийг төгссөн байх.

61.903 Зэрэглэл олгох

Хэрэв Дарга шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргагч нь 61.901-ийн холбогдох шаардлага хангасан гэж үзвэл, Дарга тухайн хүсэлт гаргагчийн нисгэгчийн үнэмлэхэнд тэмдэглэл хийн зэрэглэл олгох ба тухайн нисгэгчийн дэвтэрт холбогдох шалгагч-нисгэгчийн эрхийн тэмдэглэл хийж болно.

61.905 Эрх, хязгаарлалт

Агаарын тээвэрлэгчийн шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл

(а) Энэ зүйлийн (d)-г харгалзан, хүчинтэй агаарын тээвэрлэгчийн шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь энэ Дүрмээр шаардсан нисгэгчийн үнэмлэх олгох, эсхүл зэрэглэл олгох, эсхүл сунгах, эсхүл үйл ажиллагааны ур чадварын үнэлгээ хийх зорилгоор Даргын олгосон зөвшөөрлийн дагуу дараах гэрчилгээний дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа байгууллагын хүрээнд нислэгийн шалгалтыг авч болно:

- (1) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн нислэгийн шалгалт авахыг зөвшөөрсөн бол; эсхүл
- (2) ИНД-119-ийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээний, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн нислэгийн шалгалт авахыг зөвшөөрсөн бол.

Ерөнхий зориулалтын нисэхийн Шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл

(b) Энэ зүйлийн (d)-г харгалзан, хүчинтэй ерөнхий зориулалтын нисэхийн шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь энэ Дүрмээр шаардсан нисгэгчийн үнэмлэх олгох, эсхүл зэрэглэл олгох, эсхүл сунгах, эсхүл үйл ажиллагааны ур чадварын үнэлгээ хийх зорилгоор нисдэг тэрэг болон гэрчилгээжсэн зорчигчийн суудлын багтаамж нь шаардлагатай нисгэгчийн суудлаас гадна 9, эсхүл түүнээс цөөн онгоцны хувьд, Даргын олгосон зөвшөөрлийн дагуу дараах гэрчилгээний дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа байгууллагын хүрээнд нислэгийн шалгалтыг авч болно:

- (1) ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн нислэгийн шалгалт авахыг зөвшөөрсөн бол; эсхүл
- (2) ИНД-119-ийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээний дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа, хэрэв тухайн гэрчилгээ нь эзэмшигчид тухайн нислэгийн шалгалт авахыг зөвшөөрсөн бол; эсхүл

- (3) тухайн нислэгийн шалгалтыг авахаар Даргаас шилжүүлсэн эрх эзэмшдэг этгээдийг үндсэн ажилтан, гэрээгээр, эсхүл томилолтоор ажиллуулдаг.

ХАА-н шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл

(ba) Энэ зүйлийн (d)-г харгалзан, хүчинтэй ХАА-н шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь энэ Дүрмээр шаардсан зэрэглэл олгох, эсхүл сунгах, эсхүл үйл ажиллагааны ур чадварын үнэлгээ хийх зорилгоор Даргын олгосон зөвшөөрлийн дагуу дараах байгууллагын хүрээнд нислэгийн шалгалт авч болно:

- (1) гэрчилгээ нь ззэмшигчид тухайн нислэгийн шалгалтыг авахыг зөвшөөрдөг ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний дагуу үйл ажиллагаа явуулж байгаа; эсхүл
- (2) гэрчилгээ нь ззэмшигчид тухайн нислэгийн шалгалтыг авахыг зөвшөөрдөг ИНД-137-гийн дагуу олгосон ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа; эсхүл
- (3) тухайн нислэгийн шалгалтыг авахаар Даргаас шилжүүлсэн эрх эзэмшдэг этгээдийг үндсэн ажилтан, гэрээгээр, эсхүл томилолтоор ажиллуулдаг.

Хязгаарлагдмал шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл

(c) Энэ зүйлийн (d)-г харгалзан, хүчинтэй хязгаарлагдмал эрхтэй шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь Даргын олгосон зөвшөөрлийн эрхийг, тухайн нислэгийн шалгалт авахыг зөвшөөрдөг ИНД-141-ийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа байгууллагын хүрээнд хэрэгжүүлж болно.

Бүрэн шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл

(d) Шалгагч-нисгэгчийн бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэхийн тулд тухайн эзэмшигч нь ашиглаж байгаа агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлтэй тохирох, хүчинтэй багш-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшдэг байх үүрэгтэй.

(e) Энэ зүйлийн (d)-г үл харгалзан, хэрэв шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь шаардлагатай багийн гишүүний үүрэг гүйцэтгэдэггүй бол хүчинтэй ЭМГ, эсхүл хүчинтэй маягийн зэрэглэл эзэмшихийг шаардахгүй.

61.907 Хүчинтэй байх шаардлага

(a) Шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч нь өмнөх үргэлжилсэн 24 сарын хугацаанд зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэх ур чадвараа Даргад амжилттай шалгуулснаас бусад тохиолдолд, шалгагч-нисгэгчийг тухайн зэрэглэлийн эрхийг хэрэгжүүлэхийг хориглоно.

(b) Агаарын тээвэрлэгчийн шалгагч-нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигчийн хувьд, энэ зүйлийн (a)-д шаардсан ур чадварын шалгалт нь зөвшөөрөгдсөн синтетик нислэгийн дадлагажуурт, эсхүл нислэгт, эсхүл Дарга шаардсан бол, хоёуланд хийгдэх ёстой:

- (1) шалгагч-нисгэгчийн шалгалт авах хамгийн хүнд маягийн агаарын хөлөг (MCTOW) дээр, эсхүл Даргын шаардаж болох бусад агаарын хөлөг дээр;

(2) тухайн зорьж буй эрхтэй хамааралтай, ИНД-121, 125 эсхүл ИНД-135–ын шаардлагын дагуу.

(с) Шаардсан өдрөөс өмнө 60 хоногийн дотор энэ зүйлийн (а)-д шаардсан шалгалтыг амжилттай өгсөн нисгэгчийг тухайн шалгалтыг шаардсан хугацаанд нь өгсөнд тооцно.

61.909 Мөрдөгдөж буй дүрмийн заалтыг хүчингүй болгох болон хадгалах

(а) 2002 онд хүчин төгөлдөр болсон ИНД-61 болон түүний нэмэлт өөрчлөлтүүд нь энэхүү шинэчлэлтээр хүчингүй болж, солигдоно.

(b) Хэрэв дараах бичиг баримт нь шинэчлэгдсэн ИНД-61-ийг 2017 оны 12 сарын 31-ээс мөрдөж эхлэхээс өмнө гарсан бол, хүчинтэй хэвээр байна:

- (1) 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө ИНД-61-ийн дагуу олгосон бүх үнэмлэх, зэрэглэл болон бусад нисэхийн баримт бичиг;
- (2) 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө ИНД-61-ийн дагуу нисэхийн баримт бичиг эзэмшигчийн хэрэгжүүлж байгаа бүх эрх болон хязгаарлалт;
- (3) 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө ИНД-61-ийн дагуу зөвшөөрөгдсөн бүх бичгийн шалгалтын, эсхүл нислэгийн шалгалтын дүн болон кредит;
- (4) 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө ИНД-61-ийн дагуу зөвшөөрөгдсөн бүх нислэгийн шалгалтын дүн;
- (5) 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө ИНД-61-ийн дагуу нисгэгчийн дэвтэрт бичигдсэн бүх нислэгийн цагийн бичилтүүд;
- (6) 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө ИНД-61-ийн дагуу нислэгийн туршлага хадгалсан тухай болон нислэгийн үнэлгээний талаар хийгдсэн бүх тэмдэглэл;
- (7) 2017 оны 12 сарын 31-ний өдрөөс өмнө ИНД-61-ийн дагуу олгосон, эсхүл хүсэлт гаргасан бүх маягтууд.

--oOo--